

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti vrst & Din 2., do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3., večji inserati peti vrst & Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25. — Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/L — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.851.

Mrtvi kralj mučenik se vrača

Včeraj popoldne so kraljevo truplo v svečanem sprevedu prenesli na „Dubrovnik“, da ga prepeljejo v domovino

Marseille, 11. oktobra. Zunanji minister Jevtič, pariški poslanik Spalajković in skoro vsi člani kraljevega spremstva so bdeli skoro vso noč na terek ob truplu velikega pokojnika Nj. Vel. kralja Aleksandra. Ob njegovi strani je bila neprestano častna straža. Častniki vseh činov in vrst orožja so se s sabljami v rokah izmenjavali od časa do časa. Pred mrtvim kraljem so ostali po celo uro generali, admirali in drugi častniki ter mu izkazovali posebno čast. Zastava organizacije »Poilus d'Orient« je šla iz rok v roke in se ves čas ni odmaknila od mrtvaškega odra.

Ob 4. zjutraj so zunanji minister Jevtič, poslanik Spalajković, maršal dvora general Dimitrijevič odšli s predstavniški francoski oblasti na marseillsko železniško postajo, da bi sprejeli Nj. Vel. kraljico Marijo. Francoski mornariški minister Pietri, delegacija predsednika francoske francoske republike Lebrun, zastopniki vojaških in civilnih oblasti so bili na postaji z močnimi oddelki mobilne garde že ob 4.15.

Ceprav so vedeli, da je bila Nj. Vel. kraljica že obveščena o strašni tragediji v Marseillesu, so vendar pričakovali težke trenutke srečanja Nj. Vel. kraljice z vzvišenim soprogom na mrtvaškem odru. Že v Besanconu, kjer je zvedela za žalostno usodo, je Nj. Vel. kraljica Marija, ko si je opomogla od prvega pretresljaj, naročila ministru dvora Antiču, ki jo je spremljal, naj sporoči v Marseilles, da želi videti kralja takega, kakršen je padel začet po zločinski krogli. Zato kralja niso preoblekli, temveč samo pokrili s trobojnic in ga pustili na mestu, kjer je izdihnil.

Težko srečanje

Vlak z Nj. Vel. kraljico Marijo je prispel na železniško postajo v Marseilles ob 5. zjutraj. Ko je obstal, je zunanji minister Jevtič odšel v vagon, da izrazi Nj. Vel. kraljici Mariji sožalje. Nj. Vel. kraljica Marija je stopila iz vagona oblečena v črno obleko v spremstvu ge. Herriot, ki se ji je pridružil v Lyonu, maršala dvora Antiča in dvorne dame ge. Měrke Gruič. Vsi prisotni so jo pozdravili z globokim poklonom. Prvi ji je izrazil sožalje v imenu francoske vlade mornariški minister Pietri, nato pa prefekt Rhone, zastopniki vojske in mornarice. Nj. Vel. kraljica je nato z naglim korakom odhitela k avtomobilu, da bi čimprej prišla v prefekturo, kamor je prispela že čez nekaj minut.

Na pragu prefektovega kabineta, v katerem je ležalo truplo pokojnega kralja, je izrazil željo, da jo puste samo. Spremljeval jo je obstal pred vrati, Nj. Vel. kraljica pa je naglo vstopila in padla na kolena in se sklonila preko mrtvega kralja. Na hodniku so čuli globoke vzdihljaje in stokanje. Nagljenih glav in s solzami v očeh so vsi prisotni čakali skoro 20 minut, da bi se ji pomirila žalost za vzvišenim soprogom. Dvorna dama Měrka Gruič je nato stopila s soprogom prefekta Jounota v sobo, kjer sta dvignili kraljico.

Danilo se je že, ko je gospa Jounot naprosila Nj. Vel. kraljico, naj se pomiri ter ji razkrije svojo neizmerno srečo, če bi hotela sprejeti nje gostilnjo. Nj. Vel. kraljica se je odzvala tej želji, nakar je gospa Jounot odšla z njo v posebej pripravljene prostore.

Na mrtvaškem odru

Ob 8. zjutraj so prenesli v prefekturo truplo pokojnega zunanje ministra Louisa Barthouja. Med časom, ko so v prefektovem kabinetu postavljali mrtvaški oder, so truplo Nj. Vel. kralja in pokojnega zunanje ministra prenesli v sosedni salon, kjer so dokončali vbrizgavanje formalina v žile, da bi se truplo ohranilo še za 10 dni. Pozvan je bil tudi znan marseillski kipar Carliera, ki je napravil posmrtni maski Nj. Vel. kralja in Barthouja. Končno so na kraljičino izrecno željo preoblekli kralja v generalsko pohodno uniformo, ker je bila mnenja, da je padel kot vojak in da naj bo zato pokopan tudi v pohodni uniformi.

Med tem časom so prefektov kabinet pretvorili v razkošno okrašeno kapelo, zastrto s težkimi črnimi zavesami. Dva velika katafalka drug poleg

druga, nad katerima so se sločile visoke palme in drugo okrasno cvetje sta bila pripravljena, da položijo nanj kraljevo in Barthoujevo truplo.

Okoli 11. dopoldne so položili truplo na katafalka in v poltemi se je kmalu nato pričel defile mimo velikih pokojnikov. Prihajali so zastopniki vseh bojovniških organizacij, ki so s pokloni in z molkom izkazovali posebno čast kralju in Barthouju.

Ob 10. dopoldne je prispel v Marseilles predsednik republike Lebrun v spremstvu Herriota, Tardieuja in de Fouquiera. Z njim je prišel iz Pariza tudi knez Arsen Karadiordjevič. Na postaji sta jih sprejela in pozdravila poslanik dr. Spalajković ter vojni ataše general Mihajlovič, nakar so se vsi odpeljali v prefekturo.

Predsednik Lebrun se je takoj prijavil kraljici, ki ga je nato sprejela. Predsednik francoske republike je izrazil Nj. Vel. kraljici svoje najgloblje sožalje kakor tudi sožalje francoskega naroda v tugi za izgubljenim kraljem in soprogom. Kraljica je nato odšla z Lebrunom v kapelo, kjer so se predsednik republike, Herriot in Tardieu poklonili manom Nj. Vel. kralja in Barthouja.

Opoldne sta prefekt in njegova soproga Jounot priredila Lebrunu intimen obed, ki so se ga udeležili tudi gg. Jevtič, Spalajković in Antič, dočim je Nj. Vel. kraljica ostala v svoji sobi.

Neštevilni venci

Okoli katafalka v kapeli so se neprestano kopičili venci, med njimi sta bila venca predsednika republike Lebruna, poklonjena kralju in Barthouju, venci francoske vlade, poslanika Naggyara, organizacije »Poilus d'Orient« in raznih drugih bojovniških združenj. Skoro ni bilo več prostora, kamor bi jih lahko polagali.

Prišli so tudi kneginja Jelena, črnogorska kneginja Stana ter kneginja in knez Galicin, ki so se s solzami v očeh poklonili pokojnemu kralju.

Okoli 15. so prinesli dve težki kovinski krsti. Kralja so položili v krsto naši oficirji in novinarji, dočim so pri Barthouju izvršili žalostno dolžnost uradniki francoskega zunanje ministristva.

Prenos trupla na „Dubrovnik“

Približal se je že čas za odhod. Vojna ladja »Dubrovnik« se je že opoldne zasedrila ob belgijskem pomolu, na istem mestu, kjer se je dan prej Nj. Vel. kralj izkrcal radostno razpoložen, da pade nekaj minut pozneje smrtno zader od zločinske roke. To pot je policija izvedla najstrožje ukrepe. Trg pred prefekturo je bil ves izprazen, ulici Fereola in Cannebiere pa že zaprti po ure pred prenosom kraljevega trupla za vsak promet. Dvoje in goste vrste policije ter mobilne garde so se vrstile ob belgijskega pomola, kjer so bile postavljene iste čete, ki so bile pri sprejemu Nj. Vel. kralja. Pločniki so bili polni množice, kakor prejšnjega dne.

Poleg »Dubrovnika« je bila zasedrana podmornica »Nautilus«. Vsi častniki, na njej so imeli črne trakove na ročajih sabelj. Na pontonu poleg »Dubrovnika« je bil postavljen katafalk, pripravljen, da položijo nanj kraljevo krsto.

Ob 15.30 je zvok trobente z obale napovedal prihod spreveda. Krsto s truplom pokojnega kralja, pokrito s jugoslovensko in francosko pobojnico so pripeljali z avtomobilom po ulici Cannebiere. Množica na obeh straneh jo je pozdravljala z globokim molkom in klanjanjem. V zaprtem avtomobilu sta se peljala za njo Nj. Vel. kraljica Marija in predsednik republike Lebrun. V ostalih avtomobilih so sedeli kneginja Jelena, kneginja Stana, knez Galicin, Herriot, Tardieu in drugi dostojanstveniki ter zastopniki oblasti. Na čelu spreveda je vozil avtomobil poln venčev.

Čim so pripeljali kraljevo krsto na obalo, je vojaška godba na pomolu zavrnila jugoslovensko himno, poveljnik »Dubrovnik« kapetan bonega broda Armin Pavič, pa je s svojo posadko izkazal čast pokojnemu kralju. Enak pozdrav je bil izvršen tudi na podmornici »Nautilus«.

Žalostno slovo

Na katafalk na pontonu so prenesli kdsto francoski mornarji. Pred kata-

falkom so se razvrstili naši častniki kraljevega spremstva. Ko sta Nj. Vel. kraljica Marija in predsednik Lebrun zavzela mesto pred katafalkom, je godba intonirala marseiljezo, nato so pa naši častniki dvignili krsto ter jo prenesli na »Dubrovnik« ob sviranju Beethovenove žalne koračnice.

Na ladji je bil na kraljičino željo kratek obred, ki ga je izvršil marsejski ruski svečenik Grigorije Lukijan. Po končani blagoslovitvi so stopili na ladjo Lebrun, Herriot, Tardieu ter drugi in izkazali poslednjo čast kralju Aleksandru.

Nj. Vel. kraljica Marija je pristopila h krsti, pokleknila ter jo objela s pridruženim ihtenjem. Vsem so se pojavile solze v očeh. Stari kraljev sluga Zečević je padel na kolena in glasno zahteval.

Očividno ganjen je Lebrun s člani francoske vlade odšel z ladje na pomol, za njim pa je polagoma prišla tudi kraljica v spremstvu ministra g. Jevtiča, poslanika Spalajkovića in maršala dvora Dimitrijeviča.

Predsednik Lebrun je naprosil kral-

jico, naj bi zavzela mesto v njegovem avtomobilu. Vsi so polagoma odhajali globoko potrti, dočim je »Dubrovnik« počasi dvignil sidro ter ob 16.30 zapustil Marseilles s truplom vrhovnega poveljnika jugoslovnske mornarice.

Pred pristaniščem je na odprtem morju izkazala pokojnemu kralju poslednjo čast eskadra torpedovk, s marseillskih utrdb pa so streljale poslednji pozdrav obalne baterije. Zdelo se je, da topovi nekako votlo odmevajo in da njihov zvok ni tako rezek, kakor je bil ob sprejemu pokojnega kralja. Ladjo »Dubrovnik« s pok. kraljem spremlja do Splita eskadra francoskih torpedovk.

Predsednik republike Lebrun je skupno s Herriotom in Tardieuom ob 19. spremil s svojim posebnim vlakom Nj. Vel. kraljico v Pariz, z istim vlakom so odpotovali tudi zunanji minister Jevtič, poslanik Spalajković in maršal dvora Dimitrijevič.

Deset minut po odhodu Nj. Vel. kraljice je krenil v Pariz tudi posebni vlak s truplom umorjenega francoskega zunanje ministra Louisa Barthouja.

Sožalja državnih poglavarjev

Kralj Boris

Beograd, 11. oktobra. AA. Nj. Vel. bolgarski kralj Boris je poslal Nj. Vel. knezu Pavlu to-le brzojavko:

Evksinograd. — Globoko presunjen od strahovite žalosti se pridružujem z vsem srecem veliki bolesi in delim s sočutjem te trenutke tuge in preizkušnje. — Boris.

Dr. Masaryk

Beograd, 11. oktobra. AA. Predsednik češkoslovaške republike g. Masaryk je poslal predsedniku vlade Uzunoviću ob smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra tole so. žalno brzojavko:

Z vsem srecem pri bratskem narodu v tem tragičnem trenutku se v milih besedah klanjam pred krsto Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki bo mrtve ostal večna zveza naše medsebojne pritrženosti. — Masaryk.

Kemal paša

Beograd, 11. oktobra. AA. Predsednik turške republike gaz. Mustafa Kemal-paša je poslal Nj. Vel. kraljevskemu Vis. knezu Pavlu tole sožalno:

Z veliko bolešjo sem zvedel za gnusni atentat na Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Sožalje inozemstva

Ob smrti kralja Aleksandra so zastopniki malone vseh držav sveta poslali sožalne brzojavke in ogorčene obsojbe atentata

Beograd, 11. oktobra. AA. Dr. Edvard Beneš je poslal predsedniku vlade Nikoli Uzunoviću ob smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra tole brzojavko:

Presunjen do dna duše vam pošiljam izraze svoje globoke žalosti in sočutja. Poln spoštovanja se klanjam pred smrtnimi ostanki velikega kralja, čigar državljanske in vojaške vrline so veličale dušo plemenitega jugoslovnskega naroda. Njegov edini cilj je bila sreča njegovega naroda, čigar usoda mu je bila poverjena. Imel sem veliko srečo, da sem bil z njim v stikih že od konca vojne in zmerom sem v njem srečal odličnega državnika in prijatelja naše države pri vsaki priložnosti. Strahovita nesreča, ki je zadela Jugoslavijo, zadaja našima državam imperativno nalogo, da se bolj združita in okrepiata zveze, ki nas spajajo. — Eduard Beneš.

Berlin, 11. oktobra. AA. Novica o gnusnem zločinu, ki mu je kot žrtev padel Nj. Vel. kralj Aleksander, je globoko pretresla srca vseh Nemcev. V imenu nemške vlade prosim vašo ekselencijo, da sprejme najtoplejšje sožalje v žalosti jugoslovnskega naroda za svojim velikim vladarjem. — Zunanji minister Freiherr v. Neurath.

Tokio, 11. oktobra. Z globokim sožaljem doznajem vest o gnusnem atentatu, čigar žrtev je postal Nj. Vel. kralj Aleksander I. Hitim da v imenu cesarske vlade sporočim vaši ekselenci najiskrenejše sožalje. — Ki Hirota, zunanji minister.

Beograd, 11. oktobra. AA. Zunanji minister Bogoljub Jevtič je prejel tele sožalnice:

Turški narod bo živo občutil izgubo Jugoslavije v osebi velikega kralja, kateremu sem imel priliko biti zvest prijatelj in iskren brat. Globoko sem prepričan, da bo jugoslovnski narod pod modrim vodstvom Vašega kraljevskega Visočanstva znal premagati hudo preizkušnjo, ki mu jo je usoda dodelila in da bo nadaljeval po pravi poti miru in obnove ljudskega blagostanja.

Prosim Vaše kraljevsko Visočanstvo, da izvolite sprejeti izraze sožalja s strani lakrenega prijatelja in od naroda, ki spoštuje svoje prijatelje in ki deli bolelost velikega jugoslovnskega naroda. — Mustafa Kemal-paša, predsednik turške republike.

Horthy

Budimpešta, 11. oktobra. AA. Madžarski dopisni urad poroča: Kraljev namestnik je poslal Nj. Vel. kraljici Mariji tole sožalno:

Globoko me je presunila tužna vest o strašnem atentatu, čigar žrtev je postal Nj. Vel. kralj Aleksander. Iz vsega srca sočutje povzročam pri bolesi, ki jo ta strašna izguba povzroča Vašemu Veličanstvu, jugoslovnskemu narodu, ter prosim, Vaščanstvo, naj izvoli sprejeti moje najiskrenejše sožalje.

Ali je potrebno, da vam povem, kako me je potrti gnusni zločin, ki nas je vse oropal velike moralne sile, kakršna je bil Nj. Vel. kralj Aleksander. Ne bi bil vreden prijateljstva, ki mi ga je zmeraj izkazoval, če vam ne bi ravno v teh urah izpovedal svoje popolne vere v slavno usodo Jugoslavije. Moje užaloščeno srce se približuje vašemu v veliki tugi. — Titulescu, zunanji minister Rumunije.

Rio de Janeiro. — Pod silnim vtisom atentata, ki je oropal Jugoslavijo njenega slavnega vladarja kralja Aleksandra, vas prosim ekselencijo, da izvolite sprejeti moje izraze globokega sožalja. — José Carlos de Macedo Soares, zunanji minister Brazilije.

Ankara. — V neizmerni bolesi, ki jo je napravila vest o zločinskem atentatu na vašega velikega kralja, hitim izraziti vaši ekselenci svoje globoke sožalje in preučenost ter izkazati poslednjo čast, ki sem jo dolžan spomenu Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki je premagal vse ovire v političnem življenju vse do naših dni kot velika osebnost ljubljena in spoštovana od vse borce za mir. — Tefik Rudžibej, zunanji minister turške republike.

Madrid. — Izvolite sprejeti od mene in od španske vlade izraze globokega studa nad gnusnim atentatom, ki mu je postal žrtev Nj. Vel. kralj Aleksander. Prosim vas, sporočite kraljevski rodbini moje iskreno sožalje in sožalje moje vlade in španskega naroda ter naše veliko sočutje do jugoslovnske vlade in jugoslovnskega naroda. — Samper, zunanji minister Španije.

Viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj

Skupna seja Narodnega predstavništva — Svečana zaprisega kraljevih namestnikov, senatorjev in narodnih poslancev — Počastitev spomina pokojnega kralja

Beograd, 11. oktobra. p. Dopoldne ob 11. sta se sestala senat in Narodna skupščina. V smislu čl. 59. naše ustave senatorji in narodni poslanci zaprisežijo Nj. Vel. kralju Petru II. Dvorana Narodne skupščine je bila svečano okrašena. V ospredju je bila slika Nj. Vel. kralja Aleksandra, odeta v črno. Tudi vsi narodni poslanci in senatorji so prišli v črnih oblekah. Ko je vlada zavzela svoje mesto, je predsednik senata g. dr. Ljubomir Tomašić otvoril skupno sejo Narodnega predstavništva ter najprej sporočil smrt Nj. Vel. kralja Aleksandra. Nato je bila prečitana oporočna kralja Aleksandra, s katero so imenovani kraljevi namestniki. Obenem je bila objavljena proklamacija prestolonaslednika Petra za kralja Jugoslavije. Narodni poslanci in senatorji so stoje poslušali čitanje ter s trikratnim »Slava!« izkazali čast pokojnemu kralju Uedinitelju in priredili viharne ovacije novemu kralju.

F. predsednik senata g. dr. Ljubomir Tomašić je nato v daljšem govoru očrtal veličino pokojnega kralja in v vznešenih besedah orisal njegove neveljavne in neprecenljive zasluge za narod in domovino ter dal izraziti globoko žalost in potrditi vsega jugoslovenskega naroda nad prebrskimi izgubami. Obenem je izrekel svečano obljubo, da bo ves jugoslovanski narod zvesto izpolnjeval kraljevo oporoko in budno čuval Jugoslavijo, to najdražjo in največjo zanesljivo pokojnega kralja.

Narodni poslanci in senatorji so nato skupno prisegli zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II. in nato zaprisego podpisali. Takoj nato so vstopili v dvorano kraljevi namestniki z Nj. Vel. knezom Pavlom na čelu, navdušeno pozdravljeni od vseh senatorjev in poslancev ter množičnega občinstva, ki je zasedlo vse galerije. Na poziv predsednika Narodnega predstavništva so nato kraljevi namestniki prisegli na

ustavo in prisego podpisali. Po tej svečani zaprisegi so kraljevi namestniki v spremstvu predsedništva obeh zbornic zapustili dvorano, burno pozdravljeni od zbornice ter od mnogo tisočglave množice, ki jih je pričakovala pred poslopjem Narodne skupščine.

Po zopetni otvoritvi se je predsednik g. Ljubomir Tomašić predčital zakonski predlog, po katerem naj se Nj. Vel. kralj Aleksander odslej očiteljno naziva

Viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj. Narodno predstavništvo je ta predlog viharno odobrilo.

V nadaljnjem poteku se je dobil predsednik dr. Ljubomir Tomašić pooblastilo, da v imenu Narodnega predstavništva izrazi Nj. Vel. kraljiču sočustvo, Nj. Vel. kralju Petru II. pa vdanost in zvestobo z željo, da bi se čimprej vrnil v domovino.

Sela je bila ob 11.45 zaključena.

Povratek Nj. Vel. kralja Petra II. v domovino

Včeraj je zapustil London in se vrne skupno z Nj. Vel. kraljičo - materjo

London, 11. oktobra. Mladi kralj Peter je včeraj popoldne prihajajoč iz svoje šole prišel v jugoslovansko poslanstvo v Londonu. Pred vhomom v poslanstvo se je zastavil za nekoliko trenutkov ter se zagledal v jugoslovansko zastavo, izobešeno na pol droga. Zatem je naglo vstopil v poslopje, pozdravljen od uradnikov poslanstva. Mladi kralj je zvedel za strašni dogodek v Marseillu šele včeraj v kolegiju Saint Roydu, kjer je započel letos svoje gimnazijske študije.

Ob 6.30 zjutraj je prispel v kolegij njegov vgojitelj. Po kratkem razgovoru z ravnateljem šole se je odločil, da mladega kralja prebudi iz mirnega otroškega spanja. Rekel so mu, da mu imajo sporočiti nekaj važnega in direktor je naprosil mladega kralja, naj se obleče. Kralj se je takoj odzval želel in je prišel v salon se zaspal. Nastopil je končno dramatičen trenutek. Vgojitelj je zelo blago in z veliko obzirnostjo pripravil mladega kralja na težko vest. Glas mu je drhtel zaradi vznešenosti. Ko je vgojitelj končno dovršil, ga je kralj vprašajoč pogledal in zdelo se je, kakor da v prvem hipu sploh ne more razumeti, kaj so mu povedali. Bil je zelo blede, kmalu nato je pa bridko zaplakal.

Ko so mu nato pripravili zajtrk, je sicer sedel za mizo, vendar se je komaj dotaknil jedi, ki so mu je ponudili; udarec je bil zanj prehud. Med zajtrkom so vse njegove stvari v kolegiju spravili v že pripravljene kovčke. Zatem je kralj sedel v avtomobil, poleg njega vgojitelj, dočim se je poleg soferja vsedel nadzornik Scotland Yarda. Množičevinski policisti so pozdravljali mladega jugoslovanskega kralja mirno stoje. Zdelo se je, da je tudi njih

pretresel ta prizor. Direktor kolegija se je globoko priklonil pred svojim dijakom, oči je imel polne solz. Avtomobil je zatem naglo odzdrbel pusti za seboj mirno šolo, v kateri je preživel svoje brezskrbne otroške dni v igri, sportu in učenju mladi kralj Jugoslavije. V tem času so ostali dijakovi kolegi še globoko spali, ne da bi slutili, kaj se godi z njihovim malim tovarišem.

Nekoliko pred 14. sta Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vel. rumunska kraljiča mati zapustila hotel Ritz in se odpeljala na železniško postajo Viktorija, odkoder sta odpotovala v Pariz. Mladega kralja so spremlili na kolodvor že kot suverena. K slovesu na postaji so se zbrali zastopnik angleškega kraljevskega dvora, zastopnik angleške vlade, zastopnik angleškega vojnega ministrstva ter zastopnik lorda admirala. Razen tega je bil zbran ves diplomatski zbor.

Pred postajo je bila zbrana ogromna množica ljudstva, da vidi in pozdravi mladega jugoslovanskega kralja. Policija je ob tej priliki izvedla vse potrebne varnostne ukrepe.

Pariz, 11. oktobra. Nj. Vel. kralj Peter II. je v spremstvu svoje babice, rumunske kraljiče matere Marije in londonskega poslanika dr. Gruića prispel v Pariz. Nj. Vel. kralj Peter II. je s svojim spremstvom izstopil 40 km pred Parizom ter z avtomobilom nadaljeval potovanje v Pariz. Nepregledna množica na je medtem pričakovala jugoslovanskega kralja na severnem kolodvoru, kjer je bila postavljena tudi častna četa in odrejane obširne varnostne mere. Po prihodu Nj. Vel. kralja bosta skupno nadaljevala pot v domovino.

Sokolstvo žaluje

Vse slovansko Sokolstvo se v nemi tugi klanja svojemu prvemu Sokolu

Beograd, 11. okt. AA. Ob tragični smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. je prejela uprava Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije od svojih žup, društev in čet mnogo brzojavk, v katerih izraža sokolstvo naše države najglobljo žalost in bolest. Razen tega je uprava sokolskega saveza dobila še ne dve brzojavki iz Prage:

Vse slovansko sokolstvo se pridružuje z vsemi srci vaši bolesti nad težko izgubo vašega velikega vladarja, očeta in voditelja. — Savez slovanskega sokolstva.

Druga brzojavka se glasi: Zvesti v bolesti obklopujemo z vami izgubo vašega plemenitega in velikega kralja. — Češkoslovanska obec sokolska.

Beograd, 11. oktobra. AA. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je poslal sožalno brzojavko Nj. Vel. kraljiču Mariji in Nj.

Vis. knezu Pavlu naslednje brzojavke:

Nj. Vel. kraljiču Mariji, Beograd. — Potrti od bolesti nad tragično smrtjo svojega velikega zaščitnika Nj. Vel. kralja Aleksandra I. vas Savez Sokola kraljevine Jugoslavije prosi, Velikanstvo, da izvolite sprejeti izraze našega najglobljega sožalja. Jugoslovansko sokolstvo bo zvesto svojim tradicijam zastavilo vse svoje sile v korist Vašega vzvišenega prvorojenca Nj. Vel. kralja Petra II.

Nj. Vis. knezu Pavlu, Beograd. — Savez Sokola kraljevine Jugoslavije prosi, globoko presunjen nad tragično smrtjo Nj. Vel. kralja-mučenika Aleksandra I. Vaše Visokanstvo, da z vsem domom Karagorgijevcev sprejmete z izrazi najgloblje bolesti in sokolske zvestobe izraze globokega sožalja.

rih in otožno razsvetljujejo to svetlobo žalosti, kjer so osredotočeni vsi izrazi tuge in sožalja našega prebivalstva. V svečanih temnih oblekah se vrste odlični reprezentantje in dostojanstveniki, med njimi pa preprosti zastopniki kmečkih občin, predstavniki tujih držav, zastopniki naše kulture, trgovstva, industrije in obrtništva, a tudi zastopniki našega delavstva in kmetstva, zlasti pa mladine, nacionalnih in humanitarnih društev ter vseh uradov in zavodov v našem mestu in tudi v njega okolici. Potrtost se vsem čita z bledeh obrazov ter globoko zamisljeni stopajo k mizi in z drhtečo roko podpisujejo svoja imena na bele pole papirja. Imena ministrov in senatorjev ter politikov, članov banovinskega sveta in županov, imena zastopnikov vseh verskih občin in veroizpovedi našega mesta in banovine, imena uradnih listov in revij, imena vseh v našem mestu in banovini zastopanih narodnosti in njih organizacij, zlasti pa ruskih in emigrantskih sploh, nadalje imena šefov vseh državnih, banovinskih, občinskih uradov in zavodov, nešteto imen naših trgovskih in gospodarskih organizacij, zavodov in podjetij, imena najvišjih dostojanstvenikov cerkve in vojske ter najuglednejših meščanov se združujejo z imeni organizacij narodnega pomena in naših društev naših najstarejših ljudi v močno harmonično splošno izraza najgloblje bolesti, kakor se niso združili še ob nobeni drugi priliki. In črna vrsta se vrsti dalje in dalje, vedno gostejši

ša in tesnejša, kakor v srcih naroda vedno bolj raste zavest o usodni nesreči...

Naše trgovstvo je razen z žalno okrašenimi izložbami danes manifestiralo svojo žalost tudi s tem, da so vsi trgovci imeli zaprte trgovine od 11.—12.

Dr. Beneš: Velika izguba za ČSR

Praga, 10. oktobra. w. Zunanji minister dr. Beneš je izjavil tukajšnjemu zastopniku agenture »Havas« med drugim, da je smrt kralja Aleksandra velika nesreča za Jugoslavijo in za Češkoslovaško. Tej nesreči se je pridružila še izguba drugega prijatelja Češkoslovaške, zunanje ministra Barthouja. Tako je izgubila Češkoslovaška dva velika udana prijatelja, ki sta oba visoko cenila francosko-češkoslovaško - jugoslovansko prijateljstvo.

Millerand: Umrl je nedosegljiv voditelj in državnik

Pariz, 10. oktobra. AA. Bivši predsednik francoske republike Millerand je objavil v »Excelsioru« članek o mučeniški smrti kralja Aleksandra, v katerem piše med drugim:

Ta nedoseženi državnik in poglavar ni omejeval blagoslavlja svojega političnega genija samo na svojo državo. Jugoslovanski vladar je bil v veliki meri tvorec tistih ared. stev miru, ki se imenujeta Mala antanta in balkarski pakt.

Millerand piše dalje: Pronicavost njegovega duha, krepkost njegovega značaja in zanesljivost njegovih sodb so iz njega napravile voditelja, ki s svojo avtoriteto imponiral. Njegova odstranitve ustvarja pred našimi očmi hude perspektive. Sedaj ni več časa za vprašanja, ki smo jih hoteli rešiti z zaupanjem v njegovo pomoč. Politiki, ki jih vodi moralni reševati, se bodo morali navdati s spominom nanj in z njegovimi nauki. Se pa lahko samo premerimo izgubo, ki nas je zadela s smrtjo kralja Aleksandra. Z dela nje njegov narod in vse narode, ki so za ohranitev miru in sedanjega evropskega reda.

Glavni tajnik Društva narodov Avenol je poslal sprito strahotno zločina v Marseillu sožalne brzojavke jugoslovanskemu in francoskemu ministrskemu predsedniku.

Žalna seja ZTOI

V palači ZTOI so točno ob 12 zagorele vse luči, zagorene v črne flore. V predsedstveni dvorani so goreli bronasti kandelabri pred veliko sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra in ob dolgi mizi so se resno razpravljali vsi člani predsedstva in vsi tajniki ZTOI v svečanih oblekah, a banksko upravo je zastopal višji svetnik Boršnar.

Zalni zbor je ogovoril predsednik Ivan Jelačić z zastrtim glasom:

Spoštovani gospodje! Zalostna dolžnost me je doletela, da Vas povabim k žalni seji zborniškega predsedstva. Usoda je hotela, da je padel od zločinske roke zadet naš hrabri in veliki kralj Aleksander Karadjordjević. Vse kulturni svet oboja ta strašni dogodek in tudi nas je v globino duše pretresla ta žalostna vest. Od svoje mladosti je stremel pokojni veliki naš kralj Aleksander za vzvišenim ciljem združenja južnih Slovanov in dano mu je bilo doživeti s pokojnim njegovim očetom Velikim kraljem Petrom II. osvobodjenje jugoslovanskih bratov. In ko je dosegel ta svoj in naš idealni cilj, tedaj je z nedolovsko vsemu posvetil svoje življenje samo rešenju in plemenitemu delu za konsolidacijo naše domovine. V zgodovini narodov bo s svetlimi črkami zapisano ime velikega pokojnega kralja Aleksandra, v naših srcih pa mu bomo ohranili trajen in hvaležen spomin z zaoblubo, da hočemo tudi mi predstavniki slovenskega gospodarstva s še povečano vno mo slediti svetlemu vzgledu velikega pokojnika pri delu za konsolidacijo kraljevine Jugoslavije. S temi čustvi v srcu odredim v počastitev spomina na Velikega pokojnika

Večna slava Njegovemu spominu! Bog živi novega mladega kralja Petra II. Čuvajmo Jugoslavijo!

Po enominutnem molku in trikratnem vzkliku »Slava« pokojnemu kralju Aleksanderu ter trikratnem vzkliku »Živio« novemu kralju je globoko sogla v srca prisega »Čuvajmo Jugoslavijo!« Ko je predsednik Jelačić predčital še sožalno brzojavko ministrskemu predsedniku Uzunoviću, je bila dostojanstvena svečanost predstavnštva našeta gos. -darskega sveta končana.

Svetovni tisk o našem pokojnem kralju

Lidove Noviny

Pod naslovom »Udarec usode« priobčujo včerajšnje »Lidove Noviny« izpod peresa Eduarda Bassa toplo pisan spominski uvodnik.

»Val ogorčenja se je dvignil nad Evropo in vsem omikanim svetom«, — piše Bass. »Zopet se je naša blaženost, ki meni, da lahko z umorom enega samega moža zboljša usodo milijonov. V trenutku, ko se dolgoletno naporno delo za ureditev razvratnih razmer bliža prvim blagodejnim uspehom, v času, ko smo upali, da se bodo zdaj zdaj pretrgali moreči oblaki, zagrinjavajo nebo Evrope, in da prode žar lepših dni njihovo mračno temo, v takem trenutku in v takem času padata pod zločinsko roko dva velika in pomembna tvorca nove Evrope.

Kralj Aleksander je mrtev. Pred to tragično vestjo utihnejo vsi nekdajni spori o tem, ali so bila pota, ki jih je hodil od ustavnega prevrata, izbrana srečno. Ostaja dejstvo, da je padla najmočnejša vodilna osebnost naše bratske Jugoslavije in njošče njene velike državne združevalne misli. In še več: pred marseillsko borzo pada eden najbistroumnejših politikov Balkana, in sicer baš tisti, ki je najjasnejše kot svoje življenjsko poslanstvo čutil nalogo privedi narode evropskega jugovzhoda iz zmed, v katerih so se dušili, v kraljestvo miru, sporazuma in sprave. Tik predno je nastopil radostno pot v Francijo, ki naj bi bila pot manifestativnega prijateljstva zaveznikov, je dosegel kralj Aleksander višek svojega mirovnega prizadevanja z zgodovinskim obiskom bolgarskega carja. Ves svet je videl, da to ni bila samo vladna zahvala za vjuben Borisov poset; močnejši, bistroumni in žilavi kralj Aleksander je potoval v Sofijo za enim svojih življenjskih ciljev in navdušen odnevi v obeh državah je pokazal, da ni zaman pripravil in gradil pomirjenja in sprave med obema državama. Razveseljivo zbližanje in velike nade v boljšo bodočnost nemirnega kotala Evrope« so bile krasno darilo, ki ga je peljal jugoslovanski vladar s seboj bratski Franciji ter njenemu bojestnemu hrepenenju po miru in pokoju v Evropi.

Nekaj topih strelav slepega maščevanja je zadostovalo, da so ne samo ubili te nade, temveč spravili polagoma in težko priborjeno delo evropskega pomirjenja v nove zlokobne pretrese. Naša misel leti v prvi vrsti tja doli na jug k tej veliki mučeniški državi, čije pot k sreči naroda je resnično okrvavljena trnjeva pot. Aleksander I. je stopal s svojo državo od svoje mladosti ob strani očeta, ki je postal svetel predstavnik srbskega narodnega junštva. Iz njegovih rok je prevzel mladi naslednik mnogo večjo in težjo nalogo narodne zjedinitve Jugoslavije v državno celoto. In zgodovinsko odgovornost za usodo te celote v zgodovini Evrope. Oboje je sprejel kot veliko in težko nalogo, kateri je bil pripravljen žrtvovati vse. Zgodovinarji bodo nekoč objektivno ugotovili, da ni bila ta žrtve najpravišnja, mi, priče in prijateljski opazovalci, pa moramo samo reči, da smo zasledovali pogumno stavo mladega kralja z nemirno bojaznijo za njen uspeh, da nam je pa odleglo, ko smo videli, da vsemogočnost absolutizma ne boga jasne misli mladega vladarja in da je ostal tudi nadalje svest si svoje državniške odgovornosti in svojega vladarskega poslanstva.

Osebnost skromen in preprost, v nalogah svojega zgodovinskega poslanstva izobražen in kritičen, po vsem svojem značaju žilav in energičen, je mogel kralj Aleksander zaupati svoji zvestoti, pa naj bi mu uslo, da postavila še tako težke ovire. Kar je potreboval, je bil čas. Vsako leto je pomnilo zanj približanje čilju, ki naj bi bil prapod enotnega naroda.

Prager Presse

Pretresljiva vest prihaja iz Marseille. Jugoslovanski kralj Aleksander I. je podlegel poškodbam, ki mu jih je zadala morilna roka. To je za Češkoslovaško ona najbolj žalostnih vesti, kar jih je v zadnjih letih prišlo do nas. V kralju Aleksanderu smo izgubili odkritosrčnega prijatelja in sotrudnika za evropski mir, moža velike osebnosti, energije in delovne sile, ki je znal rešiti povišne probleme združene Jugoslavije s patriotskim smislom za dobro celokupnosti. Bil je največji živeči Jugoslovčan in v njegovi osebi je bila združena ideja nove države.

Kralj Aleksander je častno zastopal rod, ki je izšel pred 130 leti, ko je nacionalni preporod srbskega naroda po stoletnem suženstvu našel v Karadjordju svojega voditelja in našel v njem tudi ustanovitelja dinastije, ki naj v bodoče vodi Jugoslavijo k združitvi vseh treh plemen. Vnuč Karadjordja vojskovodje je bil tudi sam vojskovodja. Kralj Peter, ki je bil na čelu Srbije med svetovno vojno, je prejel od hvalčevanja naroda častni naslov kralj Osvoboditelj. Pot trpljenja srbske armade med umikom pred premočjo je bila pa tudi pot slave kralja Petra in njegovega sina Aleksandra. Namestu svojega bolnega očeta takrat mladi prestolonaslednik ni samo vodil junaške srbske armade, temveč tudi srbsko politiko, ki je naravno zasledovala jugoslovansko tendenco. Simpatije vsega sveta so bile na strani junaškega princa in pridružila so se mu srca vseh jugoslovancev, ko je po zmagovitem proboju solunske fronte na čelu svoje armade vkorakal v Beograd.

Kot državnik in kralj je zasledoval kralj Aleksander iste notranje in zunanje politične cilje, kakor takrat, ko je bil vrhovni poveljnik armade in regent. Njegov notranji politični program je bil »Jugoslavizacija«, z drugimi besedami: politično in administrativno uedinjenje vseh treh jugoslovanskih narodov, ki uživajo svoje popolne jezikovne, kulturne in verske posebnosti in pravice. Če pomislimo na težke porodne krče pri rojstvu Francije, združene Italije l. 1871., ali pa zdaj na ustvaritev enotne Nemčije, moramo z odkritim občudovanjem presojati dalekovidnost kralja Aleksandra, ki se mu je posrečilo brez vsakega nasilja graditi mostove od naroda do naroda.

Z veliko energijo se je lotil kralj Aleksander preureditve uprave, a notranja konsolidacija Jugoslavije se je pa pokazala tudi v njenem odporu proti svetovni gospo-

darski krizi, ki jo je kot agrarna država tembolj občutila.

V zunanji politiki je kralj zasledoval linijo politike miru, na kateri je trdno vztrajal, bil pa je tudi odločen čuvar ohranitve miru ter statusa quo za države Male antante. Ni treba posebej naglašati, kaj je storil kralj Aleksander na čelu s svojimi ministrskimi predsedniki za čim tesnejše zblizanje in prijateljstvo z Jugoslavijo. Njegova zvestoba je bila kvitirana s češkoslovaško zvestobo. Na vzhodu svoje države je kralj, in to se mu mora priznati kot njegovo osebno zaslug, rešil stoletno vprašanje odnosajev svoje dežele do Bolgarije. Najnovejši dogodki s sosedi pomenijo višek te visoke diplomacije srca in realne pameti. Navdušenje, s katerim sta bila kralj Aleksander in njegova soproga sprejeta v Sofiji, je veljalo tudi kraljevemu delu za spravo.

Polni sile, v trenutku, ko je njegova dežela pri sklepanju miru na Balkanu in v območju Adrije igrala tako konstruktivno vlogo, se je napotil kralj Aleksander v Francijo, v državo, ki jo tako z Jugoslavijo kakor s Češkoslovaško in Rumunijo družijo najtesnejše vezi prijateljstva. Na obeh Franciji je doletela nenadna smrt, padel je kot žrtev morilske roke. Z grozo smo čuli to strašno vest in pridružujemo se vsemu jugoslovanskemu narodu z iskreno željo, naj bi Jugoslavija ta udarec tako junaško prenesla, kakor je že vajena prenašati udarce usode in naj z mirom, enotnostjo in slogo izkaže spominu svojega kralja in tvorca zvestobo in čast.

Tagespost

Pod naslovom »Aleksander I.« prinaša graška »Tagespost« v uvodu obširen nekrolog pokojnemu kralju Aleksanderu, iz katerega posnemamo le nekaj misli:

Strašna vest iz Marseille je povzročila v vsej Evropi grozo in mučne skrbi. To je drugi kralj in drugi državnik, ki ga je letos doletela tako nagla smrt, in vrsta političnih atentatov nenadoma prejšnja svet, ki pod svojo mirno površino skriva ogromne napetosti in nevarnosti. Če se je zdel umor francoskega predsednika Doumerja pred dvema letoma le kot osamljen zločin, kažejo atentati zadnjih let, pa naj bodo tega ali onega izvora in atentatorjeve mentalitete, neizmerno podvigavan političnih običajev in metod.

Bil je velik poskus umorjenega kralja, da pripelje narod iz politične podivjanosti. Doživel je, da je kot princ regent Srbije uresničil stoletni sen svojega naroda, zgraditi državo vseh jugoslovanskih plemen. Pot je bila krvava, šla je skozi svetovno vojno, dvakratno okupacijo Srbije, skozi notranje krize in zunanje nevarnosti, ali ko je postal iz regenta kralj treh jugoslovanskih narodov, tedaj je bila njegova država utrjena in sigurna in samo ena vrzel je bila v tem izpolnjenem snu bodočnosti: pol milijona Jugoslovancev je prišlo pod italijansko oblast in tudi pristanišče v severni Adriji, vroče zaželenja Reka, v posesti mogočnejšega sosesa.

To je nekoliko obremenjevalo in zasencilo politiko mlade države. Pod tem trajnim bremenom je moral kralj, in to samo, konsolidirati svojo državo, moral je iz treh narodov ustvariti enega in je to storil z občudovanja vredno energijo.

Kralju Aleksanderu se je posrečilo veliko delo, da je svojo deželo z enim samim udarcem rešil italijanskega obkroževanja in ji zagotovil popolno neodvisnost: balkanski pakt z Rumunijo, Grško in Turčijo, zaradi katerega sta obe zadnji izstopili iz italijanskega bloka. Bolgarija postavljena pred to dejstvo, je bila pripravljena na sporazum z Jugoslavijo. Celo Albanija je bila pripravljena pridružiti se balkanskemu bloku, pogajanja s Poljsko in z Nemčijo ko se je ta sprla z Italijo, so pa pokazala možnost, da si Jugoslavija lahko sama krije hrbet proti Italiji.

Angleški listi

London, 10. oktobra. AA. Reuter poroča: »Daily Telegraph« prinaša nekrolog blagopokojnemu kralju Aleksanderu in hvaleh pogumno politiko mira, ki jo je vodil jugoslovanski vladar.

»Morning Post« pa pravi med drugim: Vse svet brez razlike deli globoko žalost, ki je zadela jugoslovanski narod s smrtjo njegovega viteškega kralja, in bol francoskega naroda, da se je na njegovi plemeniti zemlji izvršil ta strašen zločin.

»Times« pravi: Vsi razumemo bolest in ogorčenje Francozov zaradi tako zločinskega napada na njihovo gostoljubnost.

Dvorno žalovanje

Beograd, 11. oktobra. O priliki smrti kralja Aleksandra so na vseh evropskih dvorih odredili dvorno žalovanje. Na bolgarskem dvoru bo enomesečna žalost zaradi smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra. Italijanski in švedski dvor bosta ob smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. imela dvorno žalovanje 3 tednov.

London, 11. oktobra. Angleški dvor je odredil 12dnevno žalovanje. Na rumunskem dvoru bo trajalo dvorno žalovanje 3 mesece.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2303.18 — 2314.54, Berlin 1363.47 — 1374.27, Bruselj 793.02 — 796.96, Curih 1108.35 — 1112.85, London 163.36 — 166.96, Newyork 3347.16 — 3375.42, Pariz 224.07 — 225.19, Praga 141.79 — 142.65, Trst 290.68 — 293.08 (premijsa 28.5 odst.). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.10 — 8.20.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 11. oktobra. Pariz 20.2165, London 14.96, Newyork 305.25, Bruselj 71.60, Milan 26.27, Madrid 41.85, Amsterdam 207.75, Berlin 123.25, Dunaj 57.20, Praga 12.80, Varšava 57.9250, Bukarešta 3.05.

Važni nasveti za one, ki se sami brijejo. Brošurico pod tem naslovom z zelo koristnimi nasveti vam pošlje na željo brezplačno »KONBINOS« samoprodaja za Jugoslavijo, Maribor, pošt. predal 62.

Sožalje podbana

G. predsedniku ministrskega sveta Nikoli Uzunoviću, Beograd. — Do dna duše užalosten in pretresen, ker nam je zločinska roka za vedno ugrabila naše najdražje, narodnega kralja Aleksandra I., izražam najglobljo sožalje in živo vero, da bo največja, sreči domovine na oltar položena žrtve večno oplajala jugoslovansko zemljo in usodo jugoslovanskega naroda. — Namestnik bana dr. Pirkmajer.

G. ministru dvora Milanu Antiću, Beograd. — Prosim vas, da tolažite Nj. Vel. Petru II. in Nj. Vel. kraljiču-materi Mariji ob smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. izraze najglobljega sožalja in iskreno zagotovilo, da se narod v svoji neutешljivi bolesti in grozni nesreči oklepa z vso vernostjo in globoko udanostjo presvetlega kraljevskega doma. — Namestnik bana dr. Pirkmajer.

Na banovini

Od davi je v vestibulu palače banske uprave razpoložena knjiga za izjave sožalja in vse jutro se proti banski palači vrsti procesija zastopnikov vseh slojev našega mesta in tudi podeželja, da s svojimi podisi izjavijo najglobljo žalost ob smrti kralja Aleksandra.

Vestibul in monumentalno stopnišče banske palače je vse zavito v črno in okrašeno s slokimi cipresami in negibnimi palmami. Medlo gore luči na črnih kandelab-

SLOVENIJA SE KLANJA MANOM KRALJA MUČENIKA

Sožalje dravske banovine

Ban dr. Marušič je v imenu dravske banovine izrazil globoko sožalje vsega prebivalstva in neomajno zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II.

Kot tolmač čustvovanja prebivalstva vse dravske banovine je poslal ban dr. Marušič naslednje brzojavke:

G. Milanu Antiću, ministru dvora Nj. Vel. kralja, Beograd.

Prosim, da tolmačite Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vel. kraljici Mariji in vsem visokemu kraljevskemu domu neizklicno bol, ki jo občuti vse prebivalstvo dravske banovine ob smrti svojega velikega vladarja in očeta. V teh težkih dneh preizkušnje se oklepamo bolj kot kdaj prej v neomajni zvestobi, vdanosti in ljubezni svojega vzvišenega vladarskega doma. Jugoslavija bo pogumno in dostojanstveno prenesla ta težki udarec v zupanju na svojo veliko bodočnost, ki jo je blagopokojni veliki vladar in državnik tako uspešno pripravil. — Ban dr. Marušič.

G. Nikola Uzunović, predsednik ministrskega sveta, Beograd.

Globoko potrni nad težkim udarcem, ki je zadal našo drago domovino, vas prosim, da sprejmete s kraljevsko vlado izraze najgloblje sožalja vsega prebivalstva dravske banovine, kakor tudi izraze mojega osebnega sočustvovanja. Mučniška smrt velikega kralja in nepozabnega vladarja bo še tesneje združila srca vseh Jugoslovenov in neomajni ljubezni in zvestobi do skupne domovine in svetlega kraljevskega doma ter jim viliha nezlomljivo voljo in nepremagljivo moč, da tudi v najtežji preizkušnji izpolnijo poslednje kraljevske besede velikega pokojnika. — Ban dr. Marušič.

Ljubljana se zagrinja v črnino

Ljubljana, 11. oktobra. Mraz je legel na Ljubljano, stemnilo se je kot pred hudo nevihto in nekaj težkega je leglo na ljudi, vendar so oživele ulice kot že dolgo ne. Nekaj neizgovorjenega, pretečnega je ležalo v zraku in nihče ni vedel jasno opredeliti, kaj je prav za prav. Mnogi na ulicah niso bili več tisti napoli otopeni meščani, ki oživa ob senzacijah ter nervozno hlajstajo po listih. Ne, to so bili samo zbegani, desorijentirani ljudje, ne več prišlepi in niti ne več lačni vesti. Živčna napetost je bila preokročena in le mehanočno so posegali po listih. Mnogi so čitali, pa niso vedeli kaj. In zdelo se jim je, da listi skoz in skoz ponavljajo le eno in isto in da ni nikjer prave besede, ki bi odgovorila na nešteta vprašanja in ki bi izrazila izredno duševno stanje množice.

Jesensko, tipičen ljubljanski dež škropi ulice. Ljudje se sprehajajo po mestu brez cilja, skoraj brez misli. Bolj nagonsko kot zavestno hodijo v bližino tiskarn. Ne morejo pa mimo čakati, na izid lista. Ob 8. je v Knafljevi ulici cela armada kolporterjev. Večina jih je novih, ki raznašajo liste samo ob izrednih prilikah. Mnogi meščani so čakali na izid lista vso noč. In zdaj bi najraje naskočili tiskarno. Iz tiskarne odpremljajo list najprej na pošto in ljudje pulijo slugam zavore časnika iz rok. — Dežela naj

Kralj Aleksander kot član kadetskega korpusa na ruskem dvoru

dobi list prej v roke kot mi? protestirajo. Rotacija hrumi. Gore popirja braba dole ure, a neprestano hite raznašalci z listom na čisto, da rotacija dela še prepočas. Mladina, ki se je namenila v šole, je na ulicah. Z aktivnimi promenerji otroci po cestah, kot da tudi ne vedo, kaj naj stane. Mnogi se ustavljajo v vežah in pod pristreški ter čitajo list kot odrasli. Kolporterji nervozno kličejo: »Jutro!... Največ jih je v bližini pošte. Ljudje se trgajo na list. Ko ga bežno prelete z očmi, kot da iščejo nekaj posebnega, kar bi jim naj odgovorilo na vse, zganjeno papir, pa ga zopet hlastno razgrnejo. Zdi se jim, da kupujejo samo potrdilo strahotne vesti. Mrtve črke govore, nekaj neizprosne, ne v njih in nekaj neopredeljenega se polasta čukov ljudi, ko strme v papir.

Tu in tam stoji ljudje v gručah; čutijo potrebo, da bi se razgovorili, a nikomur ne gre beseda prav od srca in nihče ne ve povedati pravega. Neke omamljenosti se je polastila ljudi, topost, kakršna se polasta gledalcev ob velikem požaru, ko sprevidijo, da ne morejo pomagati ter samo prisostvujejo pasivni divjanju strašne elementarne sile. Nad vsem in vsemi leži ogromna senca strašnega zgodovinskega dogodka, ki mu nihče ne ve opredeliti pravega pomena. Samo temne slutnje vstajajo in nekaj neizvestnega je v zraku. Vseu pa daje povdarek mračen dan in vihanje črnih zastav.

V manufakturnih trgovinah se tare ljudi. Vsi kupujejo blago za črne zastave. To da blaga ni več. Kupujejo črno svilo in crep de Chine. In v sleherni hiše plapolata črna zastava. Zvonovi zvone v vseh ljubljanskih cerkvah. Razpoloženje mračnega dne se še stopnjuje, mraz se še bolj gosti. Ob 12. se zopet zbirajo kolporterji v gručah v Knafljevi ulici. Pred nalepljenim časnikom se

pa ves čas tare ljudi, ki hlastno čitajo. Toda ničesar ni več, ki bi odgovorilo na nastajajoča vprašanja. Ljudje čakajo naslednje izdajo, hoteli bi zvedeti nekaj, pa sami ne vedo kaj.

V redakcijski telefonski centrali zvonijo nepretrgano. Telefonistka ima neprestano slušalko na ušesih in čim odgovori na en klic, že kličejo na tri druge številke. Ljudje pa prihajajo tudi v centralo in redakcijo. Vprašujejo nervozne urednike, ki so gluhi in slepi za vse okrog sebe, če je že kaj novega in če vedo kaj natančnejšega. V redakciji love vesti po radu in telefonu. Pisalni stroji šklepetajo in iz kasea vesti ter rokopisov glavni urednik ustvarja celotno sliko dogodkov.

Ob 13. zahrumi manjša rotacija, prva izdaja »Slov. Narod« izhaja. Kolporterji so razprodali »Jutro« in zdaj bodo planili z »Narodom« na ulice, ki so še živahnije kot so bile jutraj. Kmalu odmeva po vseh ulicah: »Slovenski Narod!« — Naši kolporterji imajo velik dan. Skoraj sleherni človek na ulici ima list v rokah. In grozen dogodek dobiva še mračnejši prizvok. Ljudem se zdi, da je od večerašnjega dne že oala večnost in da jih teži usodnost dogodka že neizvesten čas. Živčne sproščenosti pa še vedno ni, listi še ne prinašajo utešenja. A v zavest je začelo prodirati čedalje jasnejše oblikovano spoznanje, otopenost kakršna nastopi po silnem udarcu, je začela popuščati in mesto se je začelo zagrinjati v črnino še bolj, kot da so se ljudje prav zdržnili šele zdaj ter spoznali, da je resnica res tako strašna.

Trgovci zagrinjajo izložbe v črnino in ovijajo slike in kipe pokojnega kralja z žalnimi trakovi. Resnobno učinkujejo črne izložbe s kraljevo sliko sredi zelenja, palmovih vej in lovorja; kralj se živi na slikah, a medla svetloba zasenčenih žarometov in sved odeva tako mračno. Včasih so bile izložbe tako vesele ob kraljevem rojstnem dnevu, zdaj pa se ustavljajo ljudje pred njimi sklonjenih glav in brez besed.

Pred univerzo prihajajo ljudje še, ko zagrinja mesto že večerni mrak. Zvonovi. Zamolkel topovski strel. Stražniki na cestah. Pred spominsko ploščo pred univerzo pa ljudje nemo strme v vence in Maistrove besede. Pred 14. leti je padla kocka. Koroske ni več. In baš na tisti dan je počil strel. Aleksandra ni več. Samo neme Maistrove besede so zapisane tam na plošči. Toda tudi Maistra ni več. Nebo je pa temno. Mrak se gosti kot pred nevihto. In v izložbah opominja proglas predsednika mesta omeščen, naj pokažejo v teh dneh, da niso brezglava masa.

V mrko in otožno popoldne so včeraj v Ljubljani naznanjali topovski streli, da je naša bojna ladja »Dubrovnik« zaplula od okrvavljene morskotiske obale s krsto pokojnega kralja Aleksandra proti domovini. Zvonovi so zajokali še bolj žalostno in navzlic deževju so se po mestnih ulicah spet razile množice v globoki boli. Kakor zadnje dni velikega tedna, ko molijo božje grobe, so ljudje hodili od ulice do ulice in od izložbenega okna do izložbenega okna ter z vzdihli počastili vsaj podobo onega, ki smo ga izgubili. Skoraj ni trgovine, ki bi ne bila kralja-mučenika počastila vsaj s preprosto sliko in z dehtečim nagelnom ob tako bridkem slovesu.

Na bansko upravo so včeraj pričeli prihajati predstavniki vseh oblasti, korporacij, združenj, društev in ustanov izražati sožalje, danes je pa v vestibulu odprta knjiga za žalne izjave vsakomur. Včeraj so prišli tudi že vsi uradi novemu kralju Petru II., člani mestnega sveta na posebno svečani žalni seji ob 17. v mestni posvetovalnici. Predsednik ljubljanske mestne občine dr. Dimko Puc je v globoko zasnovanem obširnem govoru pokazal vse zasluge kralja Aleksandra ter svoj govor zaključil z naslednjimi besedami: »Kakor se moramo zahvaliti za svojo svobodo potokom krvi, preteče v svetovni vojni, tako naj bo sveta kri kralja Aleksandra jamstvo za to, da se strnejo vse naše sile v mogočno celoto, da postane naša Jugoslavija še krepkejša in močnejša, kakor zlit iz enega kosa jekla. Vsi se združimo, da izpolnimo oporočko Njegovo, da očuvamo Jugoslavijo! Slava kralju Aleksandru!«

Resnobno je častljivo črno okrašeno dvorano napolnil trikratni vzklk »Slava!« vseh mestnih mož, nato je pa govornik z natočnejšimi besedami pozdravil sedanjega kralja Petra II. da bi vzrastle iz dečka

krepak mož, ki njegov oče! Navdušeno so mestni očede pozdravili mladega kralja Petra II. s trikratnim vzklkom »Zivio!« in odposlali maršalatu dvora v Beograd izraze sožalja mesta Ljubljane ter zagotovilo brezneje vdanosti in zvestobe kralju Petru II. in vsemu kraljevskemu domu. Po prireditvi župana in mestnih svetnikov novemu kralju, je bila žalna seja zaključena s podpisovanjem protokola o priliki.

Mogočen vtis je na vse navzoče napravila tudi žalna seja Zveze organizacij magistratnih uslužbencev, ki je bila ob 19.30 prav tako v žalno okrašen mestni zbornici. Govor predsednika, magistratnega ravnanja Jančiča je pretrpetel vse do ginenosti, nato so pa mestni uslužbenci odposlali naslednje izraze sožalja maršalatu dvora: »V nepopisni boli obklojuemo smrt najboljšega vladarja in našega najskrbnejšega očeta. Novemu kralju Nj. Vel. Petru II. prisegamo našo vdanost in zvestobo.« Podobna izjava je bila poslana tudi banski upravi. Za včerajšnjimi žalnimi sejami na magistratu in na univerzi se bodo danes vrstile žalne seje naših najuglednejših korporacij in organizacij, zlasti pa našega gospodarstva v ZTOJ, nadev našega narodnega žentstva, Sokolstva i. dr., a drevo ob 20. bo imela žalno sejo v mestni posvetovalnici Jadranska straža.

Kralj Peter II.

Mnogi naši trgovci so začeli zagrinjati izložbe v črnino že dopoldne, spontano, še preden so preditali vabilo Društva izložbenih aranžerjev. Zvečer pa skoraj ni bilo več trgovine, ki bi ne imela žalne izložbe, zlasti v središču. Začelo je primanjkovati zelenja celo pri vrtnarjih, črno blago je pa pošlo že zgodaj včeraj skoraj v vseh trgovinah, zato zaslužijo aranžerji še tem večje priznanje, da so tako hitro in dostojno uredili žalne izložbe.

V splošnem so vse izložbe urejene s pravim čutom ter okusom, tu in tam napravijo celo izredno globok vtis. Najresnobnejše so izložbe v Selenburgovi ulici, kjer učinkujejo prav mogočno monumentalna Bonačeva izložba. Zdi se, da kraljeva slika stoji v svetli, steber kot portal napravita vtis prostornosti. Pred sliko je preproga krizantem, ki v barvah najlepše harmonizirajo. Druge izložbe v tej ulici so urejene tudi preprosto in s povsem preprostimi sredstvi so dosegli skoraj povsod, da izložbe učinkujejo dojemljivo. Posebno mogočen vtis napravila Tičarjeva izložba. Velika kraljeva slika v zlatem okviru visi na črnem ozadju, ob nji sta svečnika iz kristalnega stekla, pred njo je pa položen krasen trnjevec. V »Zvezdici« je odeto v črno veliko kavarniško okno. Kraljeva slika je zagrinjena v žalni pajčolan, postavljena sredi zelenja. Vse je preprosto, vendar napravi močan vtis. Prav tako je preprosto, a tem bolje urejena izložba Tiskov. ne zadruge. Šarčeva vogalna izložba je bogato dekorirana z zelenjem.

Na Aleksandrovih cestah so v črnini izložbe velikih trgovin, povsod celotne in ne hkrati izrabljene za reklamo. Vse so na enaki višini, od Magdičeve do Kettejeve itd. Na Tyrševi cesti se ustavi vsak pred izložbo »Petovica«, ki je urejena originalno in zelo učinkovito. Bele vrtnice leže pred kraljevo sliko in napis pravi: ... in narod Tvoj za Tavo joče. Prižgani sta sveči, ki stojita v steklenem svečniku. V lokalu »Oporec« je umetnostna razstava in v izložbi so razen kraljeve slike tudi slike kraljice, kralja Petra II. in princev. — V Prešernovi ulici napravijo najmočnejši vtis izložbe: Sedej-Strnadova, Snojeva, Frischeva. V Stritarjevi ulici je najresnobnejša Maverjeva izložba, ki ima v svoji preprostosti. Na visokem podstavku stoji bro-

nast kraljev kip, pod njim je pa položena samo palmova veja. Krasna je tudi izložba mestne elektrarne. Na vogalu Stritarjeve ulice je posrečeno aranžirana velika Schmittova izložba.

Našteti bi še morali nekatere izložbe

v drugih ulicah, a žal ne moremo omeniti vseh. Naglasiti je pa treba, da so aranžerji čestito opravili svojo nalogo v splošnem skrajno po vsem mestu ter mnogo pripomogli, da Ljubljana dostojno žaluje tudi na zunan.

Vsa Gorenjska v globoki žalosti

Kranj, 10. oktobra. Vest o strašni smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra se je raznesla po Kranju že v zgodnjih večernih urah. Ob 20. je vedelo že vse mesto o usodnem atentatu. Ljudje sprva niso niti mogli verjeti, da se je moglo kaj takega zgoditi. Povsod so pričakovali novih vesti, ki bodo preklicale to strašno novico. Globoka žalost je vladala po ulicah in v vseh lokalih. Mesto je bilo naenkrat mrtvo. Zjutraj so ljudje v množicah pričakovali prvih časopisnih vestí, po vseh lokalih so pošušali žalostno poročilo ljubljanske radio postaje. Že v prvih popoldanskih urah so se v izložbah vseh kranjskih trgovin pojavile slike in kipi pokojnega kralja, ovite z žalno črno svilo.

Ni ga skoro bilo Kranjca, ki ne bi vsaj enkrat videl osebnosti Nj. Vel. kralja Aleksandra. Kadar je prišel na Bled, se je skoro vsak dan peljal skozi naše mesto. Dobro smo poznali dvorni avtomobil in z vdanim spoštovanjem pozdravljali junaškega vladarja. Gorenjci smo bili ponosni, da je prišel kralj Aleksander vsako leto na naš Bled in da je živel sredi našega ljudstva, ki ga je vsak dan obiskoval.

Zgodovina kranjskega mesta po svetovni vojni je tesno zvezana s visoko osebnostjo blagopokojnega kralja. Vsem nam je še v živem spominu njegov prvi obisk v Kranju, ko smo ga še kot regenta pozdravili v

zadnjič našega velikega kralja. Lastje na njegovi glavi so bili že večnoma beli. Ta vidni znak kraljevega dela pa ni bil znak utrujenosti. V vsakem srebnem lasu na kraljevi glavi smo gledali v občudovanjem in razumevanjem težko delo velikega državnika, ki je v težkem času sam imel v roki krmilo državnega vodstva. Njegov korak je bil korak moči, ki se zaveda svo. je velike odgovornosti in odgovornosti. V njegovem pozdravu pa je bila zopet ona blaga prijaznost in zaupnost, izraz velike ljubezni do naroda. Kdo je pred dvema mesecema mogel misliti, da ga vidimo zadnjič v naši sredini.

Gorenjci smo s kraljem Aleksandrom izgubili svojega najdražjega znanca. Na tisoče gostov sprejme vsako leto naša lepa Gorenjska in vedno smo se najbolj veselili njegovega ljubega, najljubšega prihoda. Gorenjci smo izgubili svojega prvega, svojega največjega gosta.

Kranjski veliki zvon žaluje za pokojnim vladarjem. Kadar smo pričakovali njegovega prihoda v naše mesto, so fantje s stolpa župne cerkve oznanili, da se približuje kralj. Ljubi voz in da bo mesto skoro sprejelo svojega vladarja. Zdaj pa nam žalostno vsako uro omenja zvon, da ga nikdar več ne bomo videli. Vse mesto je v črnih zastavah, vsem je v srcu tako, kakor da bi vsakomur umrl oče. Da, Kranjci se po pravici še posebej zavedamo velike izgube.

Predstavniki vseh društev in korporacij so izrekli sreskemu načelniku g. dr. Francu Ogrinu najgloblje sožalje. Ob 18. se je vršila v slavnostni občinski posvetovalnici žalna občinska seja. Kramni Vavpotičev portret kralja Aleksandra je bil zagrinjen v črn flor. Občinska pisarna pa je brez dvoma najlepše aranžirala svoje izložbeno okno. Predsednik občine g. Ciril Pirce je imel slavnostni žalni govor.

Se pod vtisom groznega udarca, ki je pretrpetel ves svet in je v živo zadal naš kraljevi dom in državo se zavedamo, da je bil včerajšnji dan črni dan v naši zgodovini, kakor je bil nesrečni dan na kosovski porazi. Ako pa včerajšnji dan ne bo imel tako usodnih posledic kakor Vidov dan, bo to zasluga vzvišene osebnosti, ki je padla včeraj kot žrtev zločinske roke. Padel je naš največji sin, naš oboževani kralj. Nemila usoda nam je ugrabila junaška in pobornika miru, ki je vse življenje posvetil jugoslovenski ideji in bodočnosti naroda. Zgradil nam je Jugoslavijo in s krvjo zapечатil delo za mir. Z njim je padel genialni državnik Barthou. Izgubili smo dve najimentnejši politični osebnosti sodobne Evrope. Ko se klanjamo manom blagopokojnega kralja Aleksandra, objublamo vso ljubezen in zvestobo, ki smo jo gojili do pokojnega kralja, njegovemu nasledniku, ki je vzgojen v tradiciji visokega kraljevega doma, Njeg. Vel. kralju Petru II. Za tople prisrčne besede se je zahvalil županu sreski načelnik g. dr. Franc Ogrin, ki je objubil, da jih bo primerno tolmačil na pristojnem mestu. Nato so občinski odborniki zapisali zvestobo novemu kralju.

Žalna seja ljubljanske borze

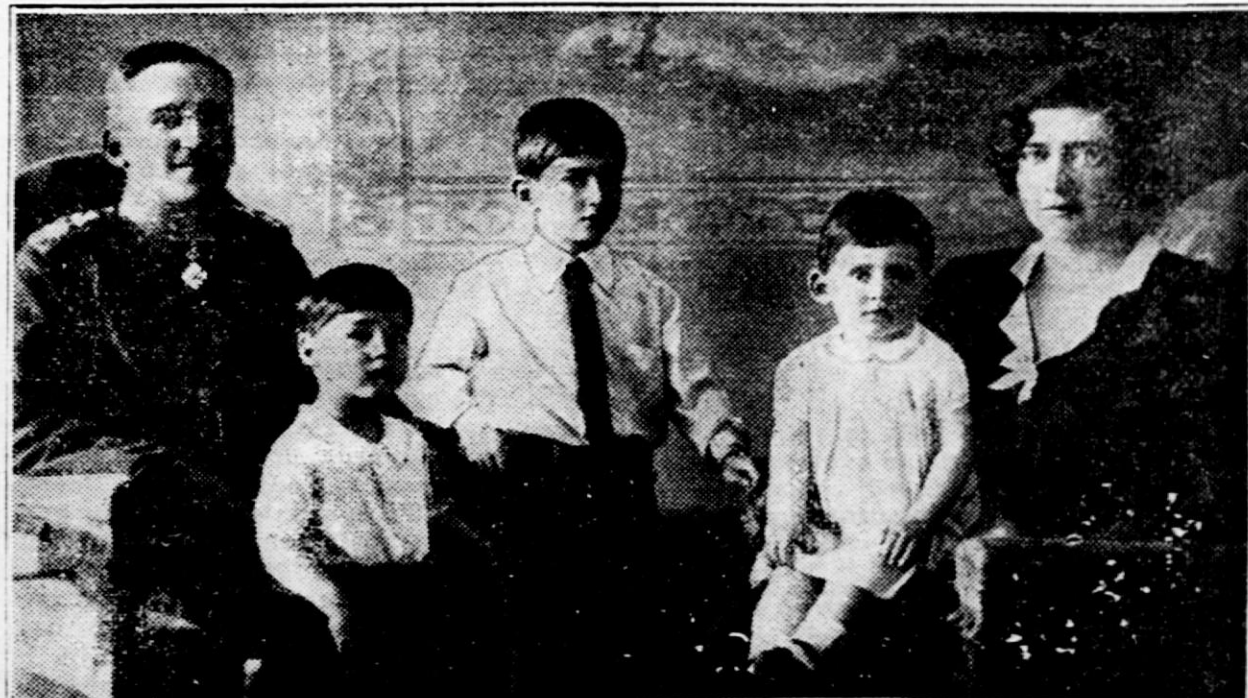
se je vršila včeraj 10. t. m. ob 17. uri v sejni dvorani Trgovskega doma pod predsedstvom borznega predsednika g. dr. Ivana Skotarija, ki je imel naslednji spominski govor:

»Neizpročna usoda je hotela, da je postal naš prikljubljeni kralj in vladar žrtev podlega atentata. Zahrbno je bil umorjen v trenutku, ko je v korist naše domovine in nas vseh izvrševal svojo vladarsko in državniško funkcijo z namenom, da državi in narodu zagotovi mir in boljšo bodočnost.

Groza nas obhaja, ko pomislimo, da je nit tega dragocenega življenja na tragičen način pretrgana in da je za večno prenehalo biti srce, ki se je posvetilo skozi 20 let z neizmerno ljubeznijo delu za narod in našo lepo domovino. V vseh viharjih preteklih let je bil pokojni naš kralj najmočnejša konstruktivna sila pri ureditvi naše države. Vsi smo ga ljubili, z vso vdanostjo spoštovali ter obenem občudovali njegovo neustrašljivo energijo. Tudi na gospodarskem polju se je pokazal blagodejnen vpliv njegovega vrhovnega vodstva države, za kar mu dolgujemo večno hvaležnost.

Mi vsi, ki sodelujemo v raznih za gospodarstvo, za narod in za državo važnih panogah in funkcijah, bomo nadaljevali svo. je delovanje v smislu vzvišenih Intencij pokojnega vladarja, za katere je padel mučenik. Udarec, ki smo ga žalbog doživeli, nas ne bo našel majhne. Verujemo v boljšo bodočnost države in naroda ter objubljam, v sedanjih najhujših bolečinah, da smo pripravljeni prevzeti nase tudi največje žrtve v doseg ideolov, za katere je naš nepozabni veliki pokojni kralj živel in umrl.

Večna slava Njegovemu spominu!«

Družinska sreča Nj. Vel. kralja Aleksandra. Slika je bila posneta pred tremi leti na gradu Dedina pri Beogradu

Zalna seja inženjerske komore

Ljubljanska inženjerska komora je sklicala večeraj, 10. t. m. ob 18. uri žalno sejo upravnega odbora.

Predsednik ing. Mitko Pirkmajer je nagovoril navzočne s naslednjim govorom:

Spoštovani gospodje kolegi! Sklicali smo danes izredno sejo uprave Ljubljanske inženjerske komore, da se v skupni neotolajšivi boli poklonimo velikemu duhu blagopokojnega kralja Aleksandra I.

Ko se je večeraj ob tem času širila po Ljubljani vest o zločinu atentata v Mariboru, nismo mogli prav verjeti in smo se nadejali, da se bo vest izkazala vsej kot pretrina. Zelo nam je kmetu ugnani zadnji žarek upanja, onemeli od groze smo zagnali, da našega velikega kralja-junaka ni več med živimi, da je baš v trenutku, ko je stopil na posvečena tla naše velike zaveznice Francije, padel mučenški smrti kot žrtev podlega atentatorja.

V tem težkem trenutku, ko je vsa Jugoslavija pod dojemom groznega zločina, ki nam je ugnal našega ljubljenekega vladarja, se v globoki hvalčestnosti spominjamo njegovih neverjetnih zaslug za narod in državo, za našo dragi, ujedinjeno Jugoslavijo. Kralj Aleksander I., ustanovitelj Jugoslavije, ni bil samo naš vladar, bil je očetovski vodnik svojega jugoslovanskega naroda, ki ga je nadvse ljubil. V izvrševanju oporoke svojega skavnega prednika, blagopokojnega kralja Petra Osvoboditelja, je bilo vse njegovo delo in vse njegovo življenje posvečeno napredku ljubljene domovine. Kot največji in najplemenitejši sin naroda je živel samo za narod in državo. Ko je njegovo junako telo že klonilo pod zadobljenimi ranami, je s svojimi zadnjimi srčnimi utripi pobedel v mislih k svojemu ljubljenu narodu ter nam sporočil svojo zadnjo željo s temi plemenitimi besedami: »Čuvajte Jugoslavijo! Kakor smo se v neomajni zvestobi odklepi svojega ljubljene kralja, ki je v junakem zanosu vodil svoj narod boljši bodočnosti naproti, tako hočemo tudi po njegovi mučenški smrti ostati zvesti smernicam, katere nam je zahteval ter delovali po njegovem zadnjem izročilu. Slava blagopokojnemu kralju Aleksandru I., kralju Ujedinitelju, kralju junaku, kralju mučeniku!

Po trikatnem »Slava mu« vseh navzočnih je predsednik ing. Pirkmajer nadaljeval: Spoštovani gospodje kolegi! V vašim pooblastilom bom sporočil na pristojna mesta izjave naše neizmerno boli nad smrtjo blagopokojnega kralja Aleksandra I., ter izjave naše neomajne zvestobe kralju Petru II. ter vsemu kraljevskemu domu.

Po trikatnem »Slava mu« vseh navzočnih je predsednik ing. Pirkmajer nadaljeval: Spoštovani gospodje kolegi! V vašim pooblastilom bom sporočil na pristojna mesta izjave naše neizmerno boli nad smrtjo blagopokojnega kralja Aleksandra I., ter izjave naše neomajne zvestobe kralju Petru II. ter vsemu kraljevskemu domu.

Žalni zbor v Pošt. hranilnici

Ob šestih zvečer je bil zbrano v pošt. hranilnici ljubljanske Poštne hranilnice vse članstvo Zdrženja poštne hranilniških namencev za zavodovim direktorjem dr. Vladimirjem Vidmarjem na četu.

Društveni predsednik g. Borštnik Pavle je otvoril žalno zborovanje in v vnešenih besedah orisal veliko delo našega heroja, vrglednika in očeta Nj. Vel. kralja Aleksandra I., ki je padel na francoskih tleh kot žrtev podlega zločina.

Njegove drhteče in odkritosrečne žalosti prežete besede je poslušalo čez sto zavodovih namencev in niti eno oko ni ostalo suho, ko je v veliko dvorano bolestno kriknilo njegovo vprašanje:

»Zakaj in čemu tolika žrtev? Čemu je izkvaril prav največji sin našega naroda, naš suveren, naš junaki kralj?«

Ob sklepu žalnega zbora je prečital društveni tajnik g. Zmago Porekar, odkritosrečno in genljivo soznanec, ki je bila še snoci poslana v Beograd.

Sredi velike dvorane je stala med cvetjem z žalnimi tračvami okrašena slika pokojnega velikega kralja, ob nji sta pa drhteči sveči...

Dve žalni seji v Celju

Mestni svet celjski je kmet ob tragični smrti j. Vel. kralja Aleksandra večeraj ob 17. žalno sejo, ki so se udeležili vsi člani mestnega sveta. Stena sejne dvorane za predsedniškim sedežem je bila črna drapirana. V sredi je stal kip pokojnega vladarja, okrašen z zlatim litorjem v vencem in državo trobojnik, ovito s črtno. Dvorna je bila odprana s zelenjem, luči pa so bile zastrite s črtni florom. Predsednik občine g. dr. Gorican je najprej pozdravil zastopnika g. bana sreskega načelnika g. dr. Vidmarja, nato pa je v lepem nagovoru orisal grozni zločin v Maeseilleu ter življenje, junštvo in osemno državniško delo blagopokojnega kralja. Prisotni so počastili svetli spomin pokojnega vladarja s trikatnim klicem »Slava!«. Predsednik je nato izrekel zvestobo vsega prebivalstva novemu kralju Nj. Vel. Petru II., ki so mu prisotni zaklicali »živijo!«. Predsednik je sporočil, da je že dopoldne poslal g. predsednika vlade in g. ministra dvora nasled. no brzojavko: »Potrti vlad podlega zločina, katerega žrtev je postal naš veliki kralj ujedinitelj. Vse prosimo, da sprejmete izjave našega velikega kralja-junaka, ki so v globoki žalosti klanja manom velikega pokojnika. Obenem zagotavljamo popolno vdanost Nj. Vel. kralju Petru II. in kraljevskemu domu. Odpustana je bila tudi vdanostna brzojavka novemu kralju Nj. Vel. kralju Petru II.

Sledila je druga seja, na kateri so vsi mestni svetniki s predsednikom svečano prisegli zvestobo in vdanost novemu kralju. Ob 18.30 se je pričela v žalno okrašeni občinski posvetovalnici na Bregu ob navzočnosti zastopnika bana sreskega načelnika g. dr. Vidmarja žalna seja občinskega odbora za Celje-okolico. Predsednik občine g. Vinko Kukovec se je v lepem nagovoru spominja tragično umrlega vladarja ter njegovih izrednih vrtil in velikih zaslug za naš narod, državo in svetovni mir. Občinski odborniki so počastili spomin blagopokojnega kralja z enominutnim molkom in klici »Slava!«. Občinski odbor je poslal vladi sožalno brzojavko, v kateri izreka zvestobo in vdanost Nj. Vel. kralju Petru II., kraljevskemu domu in vladi. Nato so vsi občinski odborniki s predsednikom prisegli zvestobo novemu kralju.

Zaradi tragične smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra so v Celju in okolici odpovedane vse za prihodnje dni javljene prireditve.

Nacijonalnemu delavstvu

Vest o gnušnem zločinu, ki je prestrigel niti življenja našemu preljubljenu vladarju, kralju Aleksandru I. je globoko pretresla naše vrste. Vsega najplemenitejšega srca, ki je bilo vedno na strani pomiranih in razaljanih ni več med živimi.

Tovariši! Občutno mirno kiti z dostojanstvenim molkom bo nacionalno delavstvo najbojše odgovorilo na nesrečo, ki jo je zločina roba prazadejala naši ljubljenu domovini.

Naše nacionalno delavstvo prostimo, da vse napovedane shode, sestanke in zborovanja do nadaljnjega v znak žalovanja odpove. Pri žalnih manifestacijah naj se pridruži ostalim nacionalnim organizacijam.

Svojo globoko ljubezen in neomajno zaupanje, ki smo ga gojili do našega iskreno ljubljene kralja Aleksandra, bomo ohranili tudi našemu novemu kralju Petru II. Vedno pa bomo nosili v mislih poslednje besede velikega kralja-junaka, ki jih je že izrekel kot solotni s stritimi kiti:

Čuvajte Jugoslavijo!
Slava kralju Aleksandru I!
Živel kralj Petru II!
Živela velika in močna kraljevina Jugoslavija!

Izvrševni odbor
Narodno strokovno zveze
v Ljubljani.

Kamnik v žalosti

Kamnik, 11. oktobra. Bolestno je odjeknila vest o nemadni tragični smrti ljubljene vladarja v Kamniku, katerega je kralj tolikrat prepoval na svoji poti v Kamniško Bistrico. Prebivalstvo je vedno spoznavalo vladarja v njegovem avtomobilu in ga prisrčno pozdravljalo, kralj pa je na pozdrave prisrčno in s smehljajem odzdravljaval. V tork zvečer ljudje kar verjeti niso mogli žalosti ni novici. Večeraj so se že zgodaj zjutraj sestali zastopniki vseh društev k sebi, ob 11. je bila žalna seja občinskega odbora, ob pol 12. pa na glavnem trgu žalna manifestacija, kateri je prisostvovala velika množica ljudi iz Kamnika in vse bližnje in celo daljne okolice. Župan g. Kratnar je imel s balkona Kamniškega doma lep nagovor, katerega je občinstvo poslušalo v globoki potresti in se nato mirno razšlo. Z vseh hiš v mestu plapolajo črne zastave, v izlozih trgovin je po povodu kraljeva slika, ovita s črtno. Kraljeva slika v črtnici je okrašena z vencem najlepših ptic iz Kamniških planin, ki so se vladarju tako priljubile in kamor je tako rad zahajal na lovsko razvedrilo.

Rudarske Trbovlje žalujejo

Trbovlje, 10. oktobra. Vsa dolina je zavita v žalost in črno. Skoraj ni hiše v dolini, ki ne bi imela izlobočene žalne zastave. Vse, brez razlike stanu in prepričanja, z največjim ogorčenjem oboja strahoten zločin, ki je bil izvršen nad našim kraljem in narodom. Ko so do spele anoci prve vesti po radiu o strašni nesreči, ki je zadel našo državo, so se povsod zbirali ljudje, ki niso mogli verjeti tej strašni vesti. Ko se je strašna rešnica pozno v noč le potrdila, so je polastilo prebivalstva veliko razburjenje. Zbirale so se večje in manjše skupine pred vsakim oknom, kjerkoli so bili radio-aparati, da bi zvedeli podrobnosti gnušnega zločina. Mnogi niso mogli in ne morejo domnevi, da je naš narod na tako tragičen način izgubil svojega velikega, dobrega kralja, ki v svoji neizmerni srčni dobroti ni hotel nikomur nič slabega, marveč je stremel vedno le za tem, da bi postal naš narod silen in srečen v veliki Jugoslaviji, neumorno pa je skrbel in deloval tudi za sporazum in mir med narodi. In oni, ki jim je bilo plemenito, človekoljubno stremenje našega velikega kralja na poti, so ga spravili na tako okrutnem način s sveta.

Kakor težka mora leži ta strašen dogodek, ta nenadomestljiva izguba na dušah našega delovnega ljudstva. Toda naši veliki sovrazi, ki računajo z gosom: »Udarni bom pastirja in razkropila se bo čreda, naj vedo, da bo ta strahoten zločin, ki so ga zagrešili nad našim narodom, le še bolj sednil vse Jugoslovane v veliki, nezokljivi Jugoslaviji.

Maribor ob tragični kraljevi smrti

Maribor, 10. oktobra. Someščani! Naš jugoslovanski narod je zadela strašna nesreča. Naš ljubljani kralj Aleksander I. je padel večeraj v Marseilleu kot žrtev podlega atentata. Ko plakamo ob njegovi krsti, se zavedamo, da je položil svojo življenje na oltar domovini in izvrševanju vzvišenih svojih vladarskih ciljev za mir in srečo svoje kraljevine Jugoslavije.

V neizmerni žalosti se klanjamo dragemu mrtvemu vladarju v trdni zavesti, da nam bo podvojeno delo v strahotnih vrstah za dobro naše domovine velike Jugoslavije in našega prevzvišenega kraljevstva doma oguralo tudi v bodoče oni napredek, ki mu je položil temelje blagopokojni naš veliki kralj.

Za jutri (11. oktobra) ob 17. uri sklicujemo žalno sejo mestnega sveta. Vse Maribor naj se v tem času pokloni v lekarnom sožalju vzvišenemu kraljevskemu domu in ljubljani domovini in v tihi žalosti svojemu mrtvemu veličnemu kralju Aleksandru I.

Naj Bog čuva Jugoslavijo!
Maribor, dne 10. oktobra 1934.
Predsednik mestne občine: Dr. LIPOLD.

Kakor blisk se je razširila v tork ob 18. ure zvečer po mestu strašna vest, da je padel naš junaki vladar Nj. Vel. kralj Aleksander, ki je bil na poti miru, kot žrtev atentatorjeve zločinske roke v Mar. sešlju. Ljudje niso mogli verjeti tej strašni novici in šele obvestilo banovine jim je potrdilo kruto resnico. Seja mestnega sveta je bila v znak globokega žalovanja prekinita. Vse predstave so bile odpovedane. Po mestu so se zbirale grude ljudi, ki so s solzami v očeh drug drugega sprašovali, da li je to mogoče. Toda vendar! Našega kralja ni več. To dokazuje vse mesto, ki je ovito s črtni zastavami in okrašenimi trobojnicami s florom. Nespremenljivo resnično potrjuje tudi turbno zvonjenje vseh mariborskih cerkva in izloboč po vseh ulicah. Vse so črno prevlečene, v njih pa je slika blagopokojnega kralja, ovencana s palmoviti vejicami. Vse Maribor se globoko užalosteno klanja spominu našega velikega junaka-mučnika, kralja Aleksandra.

Narodno gledališče v Mariboru ukline zaradi smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. do nadaljnjega vse predstave.

Prireditelj Narodne odbrane, ki bi se morala večeraj večeraj ob 18. uri na univerzi žalna seja univerzitetnega sveta, kateri so prisostvovali vsi člani uni. vezitnega sveta. Rektor dr. Ramovš se je v svojem nagovoru spominjal velikih zaslug blagopokojnega kralja Aleksandra I., čigar ime nosi ljubljanska univerza, kot ustanovitelj uni. zveze, pospeševatelj znanosti in umetnosti ter iskrenega čuvarja kulturnega napredka naše države.

Ob koncu svojega govora je pozval navzoče, naj zaključijo blagopokojnemu vladarju trikatno »Slava!«, čemur so se vsi navzoči iskreno odzvali.

Učiteljsko ob tragični kraljevi smrti

Globoka žalost, ki je zajela zaradi tragične smrti našega blagopokojnega vladarja kralja Aleksandra I. vso državo in ves jugoslovanski narod, nam narekuje, da odpovedujemo do nadaljnjega vse stanovske prireditve in društvene zborovanja. V tem času največje boli in najtežje preiskovanje se bomo, svesti oporoki svojega kralja, posvečali zgolj zaupani nam mladini in jo učili one velike in predane ljubezni do domovine, ki je pripravljena vsak čas tudi na najtežje žrtve. Zvesti izvajanja oporoke blagopokojnega vladarja nam bo tešila v teh usodnih dneh našo bol. Istočasno pa bomo s tem delom na najlepši način izkazali svojo vdanost novemu kralju Petru II. Jugoslovansko učiteljsko združenje — sek. cija za dravsko banovino v Ljubljani.

Bratje in sestre!

Povodom tragične smrti Nj. Vel. čanstva kralja Aleksandra I. bo drevi ob 20. v veliki dvorani na Taboru žalna seja župne uprave in uprav sokolskih društev Ljubljane in okolice. Pozivamo vse brate in sestre ljubljanski in okoliški sokolskih društev ter ostalo nacionalno javnost, da se polnoštevilno udeležijo žalne seje.

Vse članstvo opozarjamo, da se udeležijo glasom sklope uprave Savca SKJ žalne seje na Taboru drevi ob 20. v civilu s sokolskim znakom. Župna uprava.

Sokolji V. poziva svoje članstvo in narasčaj, da se v čim večjem številu udeležijo žalne seje župne uprave, ki bo drevi ob 20. v veliki dvorani na Taboru. Udeležba za vse strogo obvezna! Borštnik Bruno, načelnik I. r.

— Žalna seja moške in ženske šentpeterske CM. podružnice v Ljubljani je bila 10. t. m. ob 8. uri zvečer pri g. Zupančiču ob zelo veliki udeležbi. V lepo, turbošno zasnovanem govoru je govoril predsednik Milka Potokovič orisala življenje, delovanje in žrtve našega blagopokojnega kralja. S pozivom, da verno spolnimo zadnji njegov dih: »Čuvajte Jugoslavijo! je zaključila sejo.

Združene obrtniške organizacije v Ljubljani prirede danes ob 18. uri v mestni posvetovalnici na magistratu komemoracijo za blagopokojnim Nj. Vel. kraljem Aleksandrom I. Pozivamo vse obrtniške združenja, da se žalne seje udeležijo polnoštevilno s svojimi odbori. Oblika žalna.

Podružnica Kola Jugoslovanskih sester Meše-Sv. Peter poziva vse žance in vse močnansko žensko brez razlike, da e brez-pogojno udeležijo žalne seje za našim velikim blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Seja se vrši v petek zvečer ob 8. uri v kinu Moete, Odbor.

Jadranska straža ima žalno sejo plemena Oblastnega odbora, Kraljevnega odbora in vseh sektij drevi ob 20. v mestni posvetovalnici. Žalne manifestacije naj se udeležijo vsi odborniki in vse članstvo, prav tako pa tudi poverjeniki in odborniki vseh podmladikov Velike Ljubljane!

Poziv žensstvu. V globoki žalosti pozivamo vse v Ljubljani se nahajajoča ženska društva, da se udeležijo s svojimi članicami žalne seje za našim velikim umrlim kraljem Aleksandrom I. Seja bo v mestni posvetovalnici danes ob 17. Franja Tavčarjeva.

Zagreb v žalosti

Zagreb, 10. oktobra. n. Za dopoldne je bila nepovedana izredna seja mestnega sveta, da prispeče novoinovnovani predsednik zagrebske mestne občine Rudolf Erber zvestobo novemu kralju. V mestni posvetovalnici so se zbrali mestni svetniki, uradniki mestnega načelnstva s svojimi šefi na čelu, direktorji in namestniki vseh mestnih podjetij. Vodstvo izredne seje je prevzel podban dr. Stevan Hadži, na čigar poziv je svetovalec Šarčič prečital ukaz o imenovanju g. Erberja za mestnega načelnika. Nato je bila prečitana še prisega, ki jo je podal novi mestni predsednik podban dr. Hadži. Obenem je podpisal zapisični akt. Predsednik Erber je nato prevzel predsedniško mesto in napovedal žalno sejo zaradi smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra za opokline.

Opokline so se v mestni posvetovalnici zopet zbrali vsi mestni zastopniki. Vse galerije so bile polne občinstva. S tresočim se glasom je predsednik Erber podal kratko komemorativni govor, ki so ga vsi prisotni sprejeli z vzklici: »Slava velikemu kralju Aleksandru!«. Predsednik je predlagal nato, da se odposlaja sožalno brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vel. kraljici Mariji, ki so jo prisotni sprejeli z vzklici »Slava velikemu kralju! Živel kralj Petru! Živela kraljica Marija! Živela Jugoslavija!

Mestni načelnik je nato sporočil, da bo na pogrebu Nj. Vel. kralja zastopala zagrebsko občino posebna delegacija. S tem je bil dnevi red izčrpan in komemorativna seja zaključena. S ponovnimi vzklici »Živel kralj Petru! Živela slavna dinastija Karađorđević!« so občinski svetniki in ostalo občinstvo polagoma zapustili dvorano.

Sočustvovanje Avstrije

Dunaj, 10. oktobra. v. Vse dunajski tisk se bavi v dolgih člankih z atentatom v Mar. sešlju ter objavlja o pokolnem kralju Aleksandru zelo tople neokloje. Tako piše »Neue Freie Presse«:

Se niso nameni nameni atentatorjev in zveze s atentatom. Na vsak način stojimo pred naravnost neverjetnim činom brutalnosti, mračne in nečloveškega fanatizma. Nada, da se bo vsta umorov končno vendarje končala, so se izkazale kot varjive. Avstrija, ki je sama še vedno pod vplivom nesilne smrti svojega kancelarja, sočustvuje s Francijo, ki je izgubila dva svojih najboljših sinov, in s Jugoslavijo, ki je celo izgubila svojega kralja.

»Neue Wiener Tagblatt« označuje pokoln jugoslovanskega kralja kot središče konsolidacije in pomirjenja v Jugoslaviji. Od ure rojstva jugoslovanske države je bil kralj Aleksander vedno na delu, da promoti nasprotstva med posameznimi deli svoje države. Kralj Aleksander zapuša v Jugoslaviji veliko vrzel. Njegova smrt pomeni za državo veliko izgubo, ki jo bo težko nadomestiti. Bil je dober ter mirno-ljuben politik v svoji državi in miroljuben politik v Evropi.

»Reichspost« načenja vprašanja, kakli motivi so dovedli fanatika do njegovega čina, ter pravi, da so usta onega za vedno utihnile, ki bi mogla edina takoj dati odgovor na to vprašanje ter razrešiti uganki, ki jo predstavlja umor v Marseilleu. Goto-vo mljher na svetu ni bilo ogorčenje zaradi strahu zločina tako globoko in sočustvovanje tako veliko kakor v Avstriji, kjer je sličen zločin povzročil državi veliko bol.

Državni predsednik je poslal Nj. Vel. jugoslovanski kraljič to-le brzojavko:

Žalostna vest o gnušnem atentatu, ki mu je podlegel Nj. Vel. kralj, me je globoko prešinila. Prosim Vase Velikostvo, da izvoli prejeti izjave mojega najplemenitejšega sožalja. Naj vsemogočni Bog podeli vašemu Velikostvu moči, da prenese to hudo pre-

trudnjo.

Gradec, 10. oktobra. d. List »Tagespost« je o tragičnem dogodku v Marseilleu objavil daljši članek, v katerem pravi med drugim:

L. 1933 je pričel kralj Aleksander kakor kralj Boris in kralj Karol II. Rumunski posagati v praktično balkansko politiko. Meseca januarja je obiskal rumunskega kralja, v septembru se je sestel s kraljem Borisom na njegovem potu skozi Beograd in v istem mesecu je napravil že večkrat omenjeno potovanje okoli Balkana. Dne 24. septembra je bil pri kralju Karolu II. v Sinaji, dne 3. oktobra pri kralju Borisu v Varni in 4. oktobra pri Kermalu paši v Carigradu. To njegovo potovanje, ki je bilo izvršeno pod znanje-političnim geslom »Balkan balkanskim narodom«, je imelo za posledico celo vrsto mirovnih in prijateljskih pogodb, med njimi dne 9. februarja l. 1934 sklenjeni balkanski sporazum, ki so ga podpisale Jugoslavija, Grčija, Rumunija in Turčija. Bogarja k temu sporazumu ni pristopila, pač pa se je posrečilo sedaj kralju Aleksandru, da je prišel v posebnih pogajanjih do dalekosežnega sporazuma, ki je spoben, da ustvari za Balkan povsem novo dobo mirnega razvoja. Takoj po povratku iz Sofije je kralj Aleksander odšel v Francijo, kjer je postal žrtev osamljene morilске roke.

Dunaj, 11. oktobra. g. Dunajski policija je izvedla več hišnih preiskav pri hrvatskih emigrantih in zaplenila pri nekaterih brošure. Avstrijske obmejne oblasti so bile obveštene, naj primejo vse hrvatske emigrante, ki bi hoteli dopotovati v Avstrijo, posebno iz Švice. Zatrjuje namreč, da prihajajo iz Francije in Švice v Avstrijo mnogi hrvatski emigranti.

Celovec, 11. oktobra. w. Večeraj bi se morala po vsej Koroški vršiti proslava 14. obletnice koroškega plebiscita. Zaradi tragičnih dogodkov v Marseilleu so bile odpovedane vse svečanosti in sneto vse zastave.

DNEVNE VESTI

— Dom kralja Petra v Banjaluki. 10. in 11. novembra bodo v Banjaluki velike svečanosti v zvezi z blagoslovitvijo doma kralja Petra Mrkonjića in otvoritvijo muzeja in Narodnega gledališča. Udeleženci svečanosti bodo imeli na železniški četrtinski voznici, ki bo večala 14 dni. Vsi državni in samostopravni uradniki, ki bi se hoteli udeležiti te svečanosti, bodo dobili tri dni dopusta, ki se jim ne bo računal v redni letni dopust.

— Resolucija kongresa federacije slovenskih lekarnarjev. Na kongresu federacije slovenskih lekarnarjev je bila na zaključni seji v Splitu sprejeta resolucija, v kateri lekarnarji zahtevajo, naj pride v vseh temeljnih vprašanjih farmacije do čim večje soglasnosti sodelovanja in izenačenja. Farmaceutski študij je treba reformirati tako, da bo farmaceut lahko izpolnjeval vse naloge farmacije. S posebnim zakonom o farmaciji bi bilo treba urediti vse odnose med vsemi stanov in panogami farmacije. Vse zdravilne specialitete in zdravila z zaščitnim imenom naj bodo podvržena državni kontroli. Vprašanje sodelovanja naj se reši med lekarnarji samimi v duhu medsebojne strpnosti in uvaževanja splošnih gospodarskih interesov. Prizadevati se moramo, da dobimo enotno farmakopejo za vse slovanske države. Da bi se moglo pravilno urediti celokupno farmaceutsko vprašanje, je potrebno ožje sodelovanje s predstavniki zdravniškega stana.

— Kongres hotelarjev, gostilničarjev in kavarnarjev. 10. t. m. bo v Zagrebu kongres hotelarjev, gostilničarjev, kavarnarjev itd. iz vse države. Prometno ministrstvo je dovolilo udeležencem polovično voznino od 21. do 28. oktobra.

— Zagreb je dobil novega župana. Več. raj opokline je prevzel novi zagrebski župan Rudolf Erber županske posle. Zbranim šetom uradov, ravnateljem mestnih podjetij in uradnikom je izjavil, da je stier imenovan za predsednika mestne občine, da naj se pa smatrajo za tovariše, saj se 21 let najtesneje delite za občinsko upravo.

Noseče matere morajo skušati vsako zagatjenje odpraviti z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Predstojnik univerzitetnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno »Franz Josefovo« vodo, ker se lahko pozije in se mlo odprajoč učinek zanesljivo pokaže v kratkem času brez nepriljetnih stranskih pojavov. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Konkursi in pristne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dolo ob 21. do 30. septembra sledečo statistiko (Številke v oklepaju se nanašajo na isto dolo preteklega leta): Otvorjeni konkursi: v dravski banovini 1 (1), savski — (2), drinski 1 (1), zetski 1 (—), vardarski — (1), Beograd, Zemun, Pandevo 1 (—). Razglašene pristne poravnave izven konkursa: v dravski banovini 3 (—), savski 2 (1), zetski — (1), dunavski 3 (—). Konkana konkurna postopanja: v savski banovini 1 (—), drinski 3 (3), zetski — (1), dunavski 7 (3), moravski 7 (3), vardarski 1 (1). — Potrjene pristne poravnave: v dravski banovini 1 (2), savski 2 (1), drinski 2 (2), zetski 2 (—), dunavski 7 (3), moravski — (1), Beograd, Zemun, Pandevo — (1).

— Evropska železniška konferenca. V ponedeljek se je pričela v Dubrovniku evropska železniška konferenca, ki se je v tork in večeraj nadaljevala. Na konferenco so prispeli delegati iz najoddaljenjših držav, Estonije, Litve in sovjetske Rusije. Ruske delegacije vodi Zinaida vanovna Kiškina. V delegaciji je tudi načelnik potniškega oddelka in prometnem komisariatu Mihalj Jegorov. Sovjetski delegati so prispeli preko Dunaja in potovali s nemoteno. Rusijo zanima vprašanje nemotenega prometa z zapadom Rusije je pripravila za leto 1925 — 1936 nov vzni red, o katerem se bo razpravljalo na konferenci v Dubrovniku. Kiškina in Jegorov pravi, da je napravila naša država na rusko delegacijo

najboljši vtis, posebno naše Primorje z zgodovinskim Dubrovnikom.

— Iz šolskega radia. V petek 12. t. m. odpade v šolskem radu lutkovna igra; namesta tega govori ga. Mira Engelmannova: Mladini o kralju Aleksandru.

— Za zboljšanje prometa na progi Beograd — Sarajevo — Dubrovnik. Jugoslovanski Touring klub je pokrenil akcijo, da bi se med turško prometno sezono na odtirni železnici Beograd, Sarajevo, Dubrovnik uvedla dva nova vlaka, ki bi vozila z maksimalno hitrostjo 40 km. Obenem naj bi se uvedli spalni vagoni za progi Sarajevo — Dubrovnik pa tudi jedilni vagon.

— Poroka. Danes sta se poročila v fran. školski cerkvi v Ljubljani g. Nace Nardrah in gđe. Eliza Perk, oba iz Vitanje gore. Mladina poročencema šestino obilo sreče!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, hladno vreme. Večeraj je deževalo v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Skoplju. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 24, v Skoplju 22, v Sarajevu 17, v Beogradu 15, v Zagrebu 13, v Mariboru 12,6, v Ljubljani 12,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 770,4, temperatura je znašala 8,6.

— Zaradi potente se je hotel obesiti. V Vukmaniju pri Karlovcu se je hotel obesiti prileten kmet, ker mu žena ni hotela skuhati potente. Mož zelo rad je polento, žena jo pa nerada kuha. V ponedeljek, ko mu jo zopet ni hotela skuhati, je šel v stajo in se obesil, pa so ga že pravočasno rešili. Oročniki so ga aretirali in zagovarjati se bo moral, ker se je igral s svojim življenjem.

Iz Ljubljane

— Iz Velike stanovanjske hiše je začelo graditi podjetje inž. Dukid v Gajevi ulici med blokom lani zgrajenih hiš. Pas med blokom je bil prvotno določen za park, da bi bila stanovanja bolj zračna in solčna, zdaj bodo pa zgradili ob Gajevi ulici 20 m dolgo hišo, da bo med hišami po 13 m razdalje, torej toliko, kot so širke normalne ulice. Ker bo nova štiristanovaljska hiša le 15 m široka in ker bo precej nižja od prej zgrajenih hiš, bodo stanovanja še vseeno dovolj svetla. Večeraj so začeli kopati temelje. Zgradba bo najbrž še letos pod streho.

— Iz Zapiranje javnih lokalov. Po nalogu policije direktorje se imajo vsi javni lokali, restavracije, gostilne, kavarne itd. zapirati do nadaljnjega vsak večer ob 10. uri. Vsaka godba pa je v znak žalovanja prepovedana tako čez dan kakor zvečer. Prav tako so prepovedani prenosni godbi potom radia, ki sme predvajati edino le poročila. — Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani.</

Paberki iz naših gozdov

Jesen prinese v gozdove posebno romantiko — Najbolj vleče ljudi v gozd nabiranje kostanja

Ljubljana, 11. oktobra. Ljubljanski gozdovi so največje blagostanje za Ljubljano. Ne le, da so njena pljuča ter rezervoar čistega zraka, temveč so pravi rajski vrhovi, ki pred njim še ne stoji angel z ognjenim mečem, čeprav opaziš tudi tja in tam na nekaterih drevesih svarilne napise: Prepovedana pot! ali: Zasebna last! — Hudič psov se k sreči ni v tivoljskih in gozdnih gozdovih. Zato meščani preživijo polovico svojega življenja v njih. Mladi, ki silijo rasti drevje in najraje poslušajo ponoči, in stari, ki prihajajo v gozdove zaradi drugih težav, vsi uživajo v njih naravo in njene darove.

Spomladi, do poznega poletja je sezona za borovnice, ki nikjer tako ne obrode in nikjer niso tako mastne. Sploh je pristojevali tivoljske borovnice med posebno vrsto, saj njihove barve ne morejo nikjer drugje spraviti iz oblik kot v kemičnih čistilnicah. Kljub temu so borovnice blagostanje in ljudje ne hodijo v gozdove samo zaradi njihove barve. In ko se ni minila sezona borovnic, že stopajo na plan naši gobarji, ki hodijo nabirati gobe s knjigami v rokah. Najmanj vsak drugi meščan je navdušen gobar, a noben se ni nikdar našel gobe. Vsek misli, da so gobe potrgali že drugi. In menda so naši gozdovi blagostanje tudi v tem pogledu.

Nepopisno bogastvo je pa v ljubljanskih gozdovih jeseni, ko začne rumeniti listje in ko Ljubljanci ne hodijo več na nedeljske izlete iz mesta. Nikjer v naši mili domovini ne zraete toliko kostanja kot v Ljubljani. Teža seveda ne obesa radi na veliki zvoni, da bi nam kdo ne začel hoditi v zelje. Nabiranje kostanja je narodni sport v prenešenem pomenu besede za Ljubljano. Morda je tudi narodno gospodarska panoga, toda dovolj velikega pomena je že zato, ker se meščani tako sjanjajo krepke telesno in duševno pri nabiranju kostanja kot pač pri vsakem sportu. Toda ta sport ima še poseben pomen, ker meščani lahko priredijo zvečer banket, če je vztrajal ves dan v gozdu.

Prejšnje čase so vzbujali usmiljenje nabiralci kostanja in blagostanje me dobrotne naravo, ki tako lepo skrbi za ljudi ter najlepše rešuje socialne probleme. Zdar je stvar drugačna, ko sploh nihče več ne ve, da so na svetu revni ljudje, zlasti tako revni, da bi morali hoditi nabirati v gozdove suhljad in kostanj iz potrebe. V Ljubljani nismo tako črnogledi in nam sploh ne pridejo na misel tako žalostne stvari. V ta rajski vrh hodijo ljudje le zaradi tega, da uživajo v nji s polnimi pljuči poezijo narave. Kdo bi mislil na to, da si marsikdo ne more kupiti niti kostanja na trgu, čeprav je liter po Din 1.50. No, morda hodi pri nas kdo po kostani tudi iz potrebe, meščani, ki se sprehajajo po gozdovih v aktivnosti in že v zimskih oblekah, ne mislijo na to.

V tivoljskem gozdu šumita že dni, kot da tebe Sava. Ljudi je toliko, kot da leži zlato po tleh. Gospoda in preprosti ljudje brskajo med listjem s tanko natančnostjo, da bi ne mogli pogrčiti niti kivanke. Nekatere nabiralke nosijo klobuke najnovejše mode, se pravi, nekakšne kardinalke in kitajske klobuke. Težko je reči, ali je tudi nje privabil v gozd kostanj, ali hodijo po zdravniškem nasvetu. Tu in tam je tako pomandranje in zdi se, da so vneti nabiralci iskali kostanj še devet klatrov globoko v zemljo.

Mnogi tudi prihajajo v gozd, ki ne razločujejo kostanja od hrasta in ne hrasta od buke, zato iščejo kostanj s posebno vneto tudi pod bukvami in smrekami. Zato je seveda te dni v tivoljskem gozdu največji dogodek, če najde kdo kostanj. Vendar se sportna vnetja še ni uveljavila, ljudi se je lotila kostanjevanja in menda ne bo imela hujših posledic, vsaj upamo. Niti smučarstvo ni imelo lanske zimo toliko pripadnikov. Veselimo se, da so se meščani lotili tega hvaležnega posla, da si bodo vsaj pravilni živci in prebavo ter se bomo lažje razumeli z njimi v tej žalostni sezoni kislega zelja, ko se navadno ne morejo popraviti niti s kolinami in moštom na Posavju. In prava sreča je nabiranje kostanja za one, ki sicer neprestano rešujejo astronomske račune, kdaj bo minil mesec. Tako se je zdaj osnovalo že več prijateljev narave, ki so imeli doleže koeke v Zvezdi. Lahko bi pa tudi rekli, da se je osnovalo tudi nekaj klubov prijateljev raztrganih hlač. Ti prijatelji se navadno vračajo v mesto zvečer, ker gredo iz gozda sramežljivo kot Adam iz raja. Seveda brez žrtve ne gre. Vendar doslej kronisti niso še imeli prilike beležiti, da bi si kdo izpabil nogo na Rožniku ali na Golovu. Sploh pa nabiralci ne plezajo posebej radi na drevesa, ne le zaradi hlač. Marsikdo ima bridke izkušnje, saj mu drugi pobere vse, kar pade z drevesa, z listjem vred, preden spleza ali pade na tla. Sicer pa zdaj na kostanjih ni niti več listja. Vneti nabiralci so se zaletavali v drevesa, jih tresli in obdelovali s prekljami, da se je lučilo celo lubje. Zdar je dozorel že ves kostanj, a s tem se mnogi še vedno ne morejo sprijazniti zato bodo imeli še precej dela, da bodo obrnili vsak dan do božiča po nekajkrat listje v naših gozdovih.

Kakšne dobičke imajo naši nabiralci kostanja, ne bomo raznašali. Samo na sebi se pa razume, da je treba pripisati tudi nabiranju kostanja za napredek Ljubljane velik delež. Oni, ki se bavijo z davki, lahko računajo z novo pridobitno panogo. Meščani so že zaradi kostanja odločno zoper to, da bi jim v Tivoliju nasadili namesto kostanja ekološka drevesa. niti za dalje bi se ne mogli ogreti. Upajmo pa, da tudi prihodnje leto ne bodo še rastle palme v tivoljskem gozdu.

Kakšne dobičke imajo naši nabiralci kostanja, ne bomo raznašali. Samo na sebi se pa razume, da je treba pripisati tudi nabiranju kostanja za napredek Ljubljane velik delež. Oni, ki se bavijo z davki, lahko računajo z novo pridobitno panogo. Meščani so že zaradi kostanja odločno zoper to, da bi jim v Tivoliju nasadili namesto kostanja ekološka drevesa. niti za dalje bi se ne mogli ogreti. Upajmo pa, da tudi prihodnje leto ne bodo še rastle palme v tivoljskem gozdu.

Proračunska seja trboveljskega občinskega odbora

Prva plenarna seja, ki je bila obenem proračunska — Vse postavke proračuna odobrene

Trbovlje, 10. oktobra. Včeraj popoldne ob 15. uri se je zbral novovzvoljeni občinski odbor trboveljske občine k svoji plenarni seji. Po kratkem pozdravu predsednika občine gosp. Jakoba Klenovška so bila prečтана imena odbornikov ter se je ugotovilo, da je udeležba polnoštevilna.

Uvodoma je predsednik povdarjal, da je ta seja namenjena predvsem proračunski razpravi. Mnogim sicer gotovo postavke proračuna ne bodo ugajale, toda uprava občine je pri sestavi proračuna morala upoštevati trenutno neugodni položaj občanov, zlasti pa davkoplačevalcev. Proračun je sestavljen le za pol leta, ker se je polovico proračunskega leta delalo v dvanajstih mesecih. Preč je stanovanjski problem, vprašanje brezposelnosti in drugo. Polagoma se bo skušalo vse povoljito urediti. Na gradnje letos ne bo misliti, ker smo že pred zimo, napravil pa se bo program za bodoče.

Kot poročevalec je prvi nastopil g. Jordan, ki opozarja, da je položaj občinskih financ radi padca davčne osnove za okroglo 500.000 Din posebno težak. Razen tega pa se je znižala davčna osnova zaradi odcepitve Hrastnika od trboveljske občine še za nadaljnjih 300.000 Din. Proračun se radi tega tudi ne da primerjati z lanskim. Radi nizke davčne osnove se je morala dokladati za letošnje proračunsko leto zvišati od lanskih 100 % na 111 %.

Na vprašanje g. Lavrinja, zakaj posamezni odborniki pred sejo niso prejeli predsedniškega proračunskega predloga, je g. predsednik pojasnil, da je bil čas prekratko odmerjen za prepis in razdelitev proračunskega predloga.

Nato se je pričela razprava o osebnih izdatkih. Poročevalec g. Jordan pojasnjuje razliko med predsednikovim predlogom in odobro predloženim proračunom glede plač občinskih namestnikov, ki ostanejo po odredbi banske uprave še v sedanjem proračunu neizplačane.

G. Koren je mnenja, da postavka za zdravniške ni previsoka, vendar naj bi se bavil občinski odbor z mislijo, da se v doglednem času nastavi poseben občinski zdravnik radi zdravilne šolske dece. G. predsednik naglašja težkočo v reševanju osebnih vprašanj, izraža pa upanje, da se bo ta zadeva sama od sebe rešila z ustanovitvijo šolske poliklinike.

Nadalje predlaga gosp. Koren, naj bi se ustanovijo asanasijski odbor, potom katerega bi se lahko vplivalo tudi na banovino, da bi v zdravstvene namene Trbovelj odgovarjajoče prispevala.

G. Sitter omenja, da je občina Trbovlje že pred dolgi leti nastavila občinskega zdravnika, kar pa je povzročilo le neprijetnosti z zdravniški tukajšnje bratovske skladnice, ki so takrat to službo opravljali. Treba je misliti pred vsem na to, da se takemu zdravniku zagotovijo obstojne, kar pa je težko. Pomoči od drugod ni, zlasti, ker žive vsi merodajni činitelji v prepričanju, da je trboveljska občina dovolj bogata, da lahko vse sama vzdržuje.

K temu pripominja g. Lavrinja, da bo v slučaju ustanovitve šolske poliklinike plačala zdravniška itak država sama, s čemer soglasja tudi g. predsednik.

Zatem se vse postavke osebnih izdatkov soglasno potrdijo. Letotako se sprejmejo tudi postavke materialnih izdatkov.

V razpravo je prišla postavka »osebna in imovinska last«, h kateri pripominja g. Sitter, da prispeva občina Trbovlje k vzdrževanju sreskega načelstva v Laškem 80 %. Zato je občina Trbovlje stremela vedno za tem, da bi se prenesel sedež sresa v Trbovlje, ali pa da bi se tukaj ustanovila sreska ekspozitura. V to svrhu je občina pripravila že stanovanjske in uradne prostore za preselitev sreskega načelstva ali ekspoziture. Občina mora tudi v bodoče stremeti za tem, da se ta načrt uresniči, ker bi se s tem dvignilo tudi blagostanje Trbovelj. G. predsednik se z naziranjem predgovornika popolnoma strinja, zlasti ker je treba iz gospodarskih interesov občanov to podpirati.

Pri razpravi o postavki »narodna svetovna« se oglasi k besedi g. Koren, ki je mnenja, da ta postavka preveč obremenjuje občane ter izraža upravičen dvom, da bi občina, če se gospodarsko stanje ne zboljša, zmogla te izdatke. Te pomisleke naj občinska uprava pri sestavi prihodnjega proračuna upošteva.

K temu je pojasnil g. predsednik, da se šolski proračun ne dajo več popravljati, ker so že odobreni. Med posameznimi šolami so se pojavile zadnja leta gotove razlike, ki bi se dale popraviti. Zato namerna pri sestavi prihodnjega proračuna povabiti vse merodajne činitelje na razgovor, ki neki je ta Java? Toda komaj je zaslislala besedo »ne plakajte«, je bridko zaplakala kakor po naročilu.

Jaz bi moral plakati namestu vas, — jo je tolažil mornar. — In takoj vam pojasnim, zakaj. Ko se je naš dobri Mike oženil na Javi, mi je dejal ta cigan: — Pojdeš na sestanek s Sady k spomeniku v 103. ulici, kjer sva si prisegala pred letom dni večno zvestobo. Toda prišli ste mi, tovariši, da se ne boš oziral po nji. In res sem mu prisegel. Na nož sem mu prisegel. In zato bi se zdaj najraje zjokal... Ta falot Mike mi je zatrjeval Sady, da ste lepa kot sonce in do ušes zaljubljena vanj. In vidim, da ni lagal, mrdina!

Tedaj se je začelo dekle smejati skozi zagrinjalo solz, debelih kakor grah.

Nikar si ne jemljite tega tako k sreči, Joe. Saj jaz nisem Sady. Sem Besie iz 16. ulice, Sadyina prijateljica. Sady je že dolgo omožena in poslala me je sem, da bi povedala to temu ciganu na ravnost v obraz. In če vam srce tako šepče, Joe, lahko ostanete pri meni, seveda, če si še niste premislili.

— Oh, kako si zagorel! Ali si bil le-tos na morju?

Mož, držeč račm v rokah: Jaz ne, pač

— Ste vi, Sady?

— Mislite Sady iz slaščičarne v 84. ulici?

— Baš njo iščem! — je vzkliznil Joe radostno. — No, kako se ti pa godi, mala Sady?

— Torej si res Ti, Mike Billing? Kako se počutiš, Mike?

— Hvala, ne morem se pritožiti. Bili smo daleč. In zdaj smo se vrnili. Toda kakor vidiš, jaz nisem Mike Billing: sem drug mornar.

— Kaj, drugi? — je dejala presenečeno začudena mladenka. — Mar nisi prišel na sestanek, kakor je bilo dogovorjeno?

— Zares, prišel sem na sestanek k spomeniku v 103. ulici. Če bi ne bila taka tema, bi bila takoj spoznala, da nisem pravi. Mike je večji in nima tako širokih ramen. Zelo mi je žal Sady.

— Takoj sem opazila, da nisi več tako velik, toda mislila sem... da si to le-to rasel v tla... se je zapletla zbegana Sady.

— Ne, nisem rasel v tla: sem Joe. Pišem se Planker. Iz Kanade sem doma.

— Veseli me, da sem vas spoznala, Joe Planker iz Kanade. Toda kje je Mike

naj bi omogočil enotne smernice za sestavo proračuna.

G. Lavrinja je mnenja, da je treba knjižnico, ki je prav dobro posočana, čimbolj podpreti, nakar pojasnjuje g. predsednik, da se bo to vpoštevalo prihodnjik, vendar pa je mnenja, da morajo ustanove, ki so deležne podpore občine, isti predlagati tudi obračun.

K postavki o posojilih občine predlaga g. Berger, da naj bi se občina sporazumela z denarnimi zavodi radi znižanja obresti občinskih posojil. G. predsednik soglasja s tem predlogom ter pripominja, da bo treba prehodnje leto poravnati dolg za nakup Parashovega posestva, dočim se bo morala naša občina sporazumeti z občino Hrastnik-Dol radi delitve dolga. Nato se tudi ta del proračuna soglasno sprejme.

Stavljena so bila na predsednika razna vprašanja, tako glede prispevka občine in gradnji ceste Marija Reka—Savinjska dolina, vprašanje g. Pliberške glede čiščenja struge Trboveljske i. dr. Na prvo vprašanje odgovarja g. predsednik, da je bil pri spevek in gradnji ceste odobren še od starega odbora, ker je pri gradnji ceste zaposlenih veliko brezposelnih, katerim zato ni treba dajati podpore, na drugo vprašanje pa predsednik pojasnjuje, da mora občina čistiti strugo Trboveljske.

Pri proračunu za kmetijstvo, živinorejo in gozdarstvo predlaga g. Forte, naj bi se stavilo v proračun za elementarne neizdatke 2000 Din manj, nasprotno pa se naj povisa postavka »prispevek za nabavo plemenjakov« za isto vsoto, kar je bilo sprejeto.

Več odbornikov je izrazilo mnenje, da je postavka za podporo preizkušnje glede na to, da je napovedan prihod mnogih družin iz tujine v rudarske revirje. K temu predlaga g. Lavrinja, naj vsi, ki prejemajo in bodo prejemali občinsko podporo, isto odslužijo z delom.

V zadevi obrtnega šolstva naglašja gosp. Koren, da mora dati obrtna šola vajencem ono, kar se od njih v praktičnem življenju zahteva, zato je treba obrtno šolstvo izpopolniti. — S tem je bila tudi postavka »občinsko gospodarstvo« sprejeta soglasno.

G. Koren opozarja na dejstvo, da v proračunu ni predvidenega nobenega zneska za podporo revnim dijakom-domaćinom. Po vsestranski debati je bil v proračun znesek Din 5.000. Nato je bil proračun izdatkov v celoti soglasno sprejet.

Istotako se po kratki debati in pojasnili soglasno sprejme v celoti proračun dohodkov.

Ob zaključku proračunske debate pripominja g. predsednik, da se bo moral pri delitvi premoženja z občino Hrastnik-Dol vpošteovati tudi znesek Din 42.000, ki je bil v proračunu namenjen izplačanju pozneje pa na intervencijo oblasti ponovno vstavljen v občinski šolski proračun. Nato se je predsednik ponovno zahvalil v imenu občinske uprave za sodelovanje vsem občinskim odbornikom, ter jih obenem prosil še za nadaljnjo naklonenost.

V razpravo je prišla kategorizacija javnih cest in potov, ki jo je odredila banska uprava. Po črpnih debati se končno sklene, da se uvrste vse občinske ceste med občinske ceste II. reda, vsa javna pota pa med občinske ceste III. reda.

V zdravstveni odbor se izvolijo gg. Jordan, Murn in Berger.

V občinski zvezo je bilo sprejetih 7 delavcev. — Posenetina vinotoča na Terezijski Amaliji Razberger pros za gostilniško koncesijo, za kar pa ni lokalne potrebe.

Odločitev g. Lavrinja želi nekatera pojasnila v šolskih zadevah, ki jih pa mora g. predsednik šele proučiti, prav tako osebne zadeve na meštarski šoli, o katerih je predsednik interpeliral odbornik g. Koren. G. predsednik zagotavlja, da bo objektivno razštili vsa ta vprašanja, kolikor zadevajo občino.

Odbornik g. Koren je mnenja, da je postavka 1000 Din za pospeševanje obrti v proračunu mnogo prenizka, ter predlaga, naj občina poudari obrtništvo, ki namerava prirediti razstavo svojih izdelkov. Take razstave prirejajo mnogo manjši kraji, nego so Trbovlje.

Odbornik g. Pliberšek je mnenja, da je meso v Trbovljah predrago. Odgovoril mu je član uprave g. Pust, da so pristojbine v občini mnogo višje, da v okolici ni dovolj živine, tako da jo morajo mesarji dovažati iz oddaljenih krajev.

Odbornik g. Lavrinja predlaga, da naj intervenira občina pri banski upravi, ki naj bi obišči povrnila za podpiranje brezposelnih vse zneske, ki se stekajo iz trboveljske doline v bednostni sklad.

— Oh, kako si zagorel! Ali si bil le-tos na morju?

Mož, držeč račm v rokah: Jaz ne, pač

— Ste vi, Sady?

— Mislite Sady iz slaščičarne v 84. ulici?

— Baš njo iščem! — je vzkliznil Joe radostno. — No, kako se ti pa godi, mala Sady?

— Torej si res Ti, Mike Billing? Kako se počutiš, Mike?

— Hvala, ne morem se pritožiti. Bili smo daleč. In zdaj smo se vrnili. Toda kakor vidiš, jaz nisem Mike Billing: sem drug mornar.

— Kaj, drugi? — je dejala presenečeno začudena mladenka. — Mar nisi prišel na sestanek, kakor je bilo dogovorjeno?

— Zares, prišel sem na sestanek k spomeniku v 103. ulici. Če bi ne bila taka tema, bi bila takoj spoznala, da nisem pravi. Mike je večji in nima tako širokih ramen. Zelo mi je žal Sady.

— Takoj sem opazila, da nisi več tako velik, toda mislila sem... da si to le-to rasel v tla... se je zapletla zbegana Sady.

— Ne, nisem rasel v tla: sem Joe. Pišem se Planker. Iz Kanade sem doma.

— Veseli me, da sem vas spoznala, Joe Planker iz Kanade. Toda kje je Mike

Gg. Ahac in Sitter predlagata, da se naj čimprej ustanovi kmetijski in šolski odbor.

G. Gričar misli, da bi se s sredstvi, ki jih sedaj občina žrtvuje za gasilstvo, lahko ustanovila lastna zavarovalnica proti požarom. Pojasnjuje mu g. predsednik, da ima to v načrtu banska uprava za vso banovino.

Ker je bil s tem dnevnim red izčrpan, je g. predsednik zaključil sejo.

Belozrnica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek, 11. oktobra katoličani: Nikazij, Firmin.

DANASNJE PRIREDITVE.

Vsi kinematografi zaprti.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Mr. Sušnik, Marjtin trg 5, Kurnat, Gosposvetska cesta 10 in Bohinca ded., Rimska cesta 31.

Impod sita

Rad jem gobe, zato hočem gobjo sezono tudi primerno izkoristiti.

Moje stikanje po Ljubljani, kje so boljše in cenejše gobe, me je dovelo do zanimivih zaključkov o raznovrstnosti cen v nekaterih ljubljanskih lokalih.

V neki hotelski restavraciji sem plačal za porcijo gob z jajcem 12 Din. Mislim, da je bila »živahnost prometa« v lokalu samem v to ceno že vračunana. — Razumljivo, pri teh cenah.

V nekaj korakih oddaljeni restavraciji sem plačal za ravno tako porcijo gob 6 Din. — To mi je bilo še vse predrago.

Poskušil sem se v neki privatni kuhinji na glavni promenadi, ki je oddaljena od prvih lokalov tudi le nekaj korakov. Za Din 5.50 sem dobil sledeče: Ravno tako porcijo gob z eno prikuho, salato, močnato jed in poljubno kruha.

Resnici na ljubo moram omeniti, da je postrežba, način serviranja, pa tudi lokal sam na vseh treh mestih na višku sodobnosti. Državnih, carskih ali trošarskih meja med temi tremi lokali tudi ni. Tudi drugače vse lepo v smislu devize »svoyi k svojemu«.

Razlika bi mogla biti samo v tem, da tvori pri hotelu glavni dohodek od hotelskih sob, hotel in restavracija zaslužitva razen tega mnogo na pijaki, tretji lokal pa živi — in to ne ravno slabo — samo od donosa kuhinje. — Samo da je v tem lokalu težko dobiti prostora. — Razumljivo, pri teh cenah!

Pravijo, da se je neki strokovni organizaciji posrečilo preprečiti, da se odpre v Ljubljani še en sličen lokal, kot je tretji imenovan.

Tudi razumljivo! — Kateri dober lokalni patrijot pa bo dovolil, da izgubi Ljubljana, »tako težko« zaslužitveni rekord najdražjega mesta v državi?

Razen tega bi dovolitev takega lokala značila, direktno podpirati neke vrste gastronskega »BATO« in ta bi začel sčasoma servirati gostom kar gumijaste gobe — kakor je naredil to s podplati — ki bi jih morali gristi kot Amerikane svoj zvečlini gumij. Zvečenje gumija pa menda zmanjša apetit in prežene glad. Ljudje bi se kar odvalili jesti, kot Ribničanov konj, pa bi tudi storili ravno tako žalosten konec.

Sploh ta nesrečni gumij! — Koliko gorja je že povzročil med človeštvom. Ze samo to, za koliko milijonov ljudi nas je oskodoval že samo pri rekordih v natatletiki. Pa še domači proizvodni!

No vidite, kako ganljivo in nesebično skrbje organizacije za uboge konsumente, da jih obvarujejo pred takimi nevarnostmi; kar na jok mi gre. — Konsumenti mislijo sicer drugače, pa saj tudi otrok ne pozna nevarnosti ognja ter ga morajo starši varovati, da se ne opeče. Sploh pa, kdo pa se bo oziral na neumne neorganizirane konzumente.

Zato pa, da se ne zamerimo restavracijem pa tudi čevljarjem in, vzklizimo iz dna navdušenega srca, čigar črno kri bo morali enkrat itak darovati v gostilničarji in čevljarji vred na altar domovine, trikrat gromko:

»Ven z Bato, pa tudi z gastronomskim! — Ven z gumijem! — Živeli rekordirle«

Pokolj med levi

V okrožju Mikindani v afriški deželi Tanganjiki so levi zaradi suše v zadnjem času napadli vsi domačinov in mnogo zamorcev je postalo njih plen. Poedini lovci niso mogli proti lačnim zverinam storiti ničesar, končno so se pa združili vsi rodovi plemena Vakondov in uprizorili energičen pogon na levo. Ze med pogonom je padlo mnogo živali, čeprav so bili zamorci oboroženi samo s kopji in starinskimi kremenjačami. Končno jim je uspelo, da so čredo nad 20 zvermi pogonali v veliko, 7 metrov visoko leseno ogrado.

Zaman so levi potem skušali te ogrado preskočiti zaman so jo skušali podreti s silo svojih skokov. Poginili bi morali od gladi ali od orožja togotnih črncev, ki so ogrado obklopi in čakali, da se nad živalmi zmešajo. Minilo je nekoliko dni, zverine so postajale dežalje bolj lačne in divje, rjovele so grozotno. Neke noči so planile skoraj vse istočasno proti ogradi in jim je res uspelo, da so jo na nekem mestu podrele. Prvi lev, ki je planil skozi luknjo, se je zapil naravnost v sulice zamorcev, marljivo roke so med tem hitro zadalele vrzel.

Naslednji dan je dospel komisar mikindaniškega okrožja Rejons s svojim pomočnikom. Z vrvoj sta se spustila drzna moča v ogrado in tam hitro splezala na neko drevo, ker so ju levi takoj opazili in se pogladi proti njima. Z drevesa sta ustrelila na živali, dve sta se zgrudili. Tedaj se je zgodilo nekaj, česar se nihče ni videl: vsi ostali levi so planili na težko ranjeni zverini in ju s strahovitim tuljenjem raztrgali. Njih glad je bil tako velik, da so ga skušali utišati celo z mesom lastnih tovaršev. To je bil začetek strašnega boja vseh levov proti vsem. Zverine so napadale druga drugo in se trgale in kadar je kakšna omagala, so jo ostale takoj požrle. Ves dan je trajal ta pokolj pred očmi lovcev, ki so se na zadnje usmili preostalih, težko ranjenih živali in jih pokončali s mišlostnimi streli.

Dvoumno vprašanje.

— Oh, kako si zagorel! Ali si bil le-tos na morju?

Mož, držeč račm v rokah: Jaz ne, pač

— Ste vi, Sady?

— Mislite Sady iz slaščičarne v 84. ulici?

— Baš njo iščem! — je vzkliznil Joe radostno. — No, kako se ti pa godi, mala Sady?

— Torej si res Ti, Mike Billing? Kako se počutiš, Mike?

— Hvala, ne morem se pritožiti. Bili smo daleč. In zdaj smo se vrnili. Toda kakor vidiš, jaz nisem Mike Billing: sem drug mornar.

— Kaj, drugi? — je dejala presenečeno začudena mladenka. — Mar nisi prišel na sestanek, kakor je bilo dogovorjeno?

— Zares, prišel sem na sestanek k spomeniku v 103. ulici. Če bi ne bila taka tema, bi bila takoj spoznala, da nisem pravi. Mike je večji in nima tako širokih ramen. Zelo mi je žal Sady.

— Takoj sem opazila, da nisi več tako velik, toda mislila sem... da si to le-to rasel v tla... se je zapletla zbegana Sady.

— Ne, nisem rasel v tla: sem Joe. Pišem se Planker. Iz Kanade sem doma.

— Veseli me, da sem vas spoznala, Joe Planker iz Kanade. Toda kje je Mike

Po enem letu

Joe je bil zelo razburjen, ko se je blizal motorni čoln vojne ladje »Washington« pristaniškemu nasipu 9

Skrivnost beleža čevlja

— Menda vam ni treba še posebej povedati, — je začel inspektor prijazen, — da vašega stališča v tej zadevi ne moremo priznati. To boste sami razumeli... — To je zvenelo izzivajoče. — Morda mi izkažete čast in mi odgovorite brez vsakih ovinkov.

Janney pa ni odgovoril.

— Dobro, pa začnimo. Kaj se je zgodilo med vami in Swansonom v teh petnajstih minutah, ko sta bila skupaj v vaši sobi?

— Nočem biti trmast, — je dejal doktor Janney po nenadni izpremembi svojega stališča. Bil je videti utrujen in nasmiljen se je na stol. Swanson je prišel kot rečeno k meni, da bi mu posodil 50 dolarjev, ki jih je nujno potreboval, pa jih ni mogel nikjer drugje dobiti. Najprej sem njegovo prošnjo odbil. Začel mi je razlagati, v kakem težkem položaju je. Čim je vse pojasnil, sem spoznal, da že iz dostojnosti ne morem odbiti njegove prošnje. Dal sem mu ček, potem sva pa govorila o njegovih zadevah. Končno je odšel. To je vse.

— Vaše besede so čisto pametne, doktore, — je dejal inspektor. — Če je vse tako nedolžno, kakor pravite, zakaj nam ne boste povedali imena tega človeka — in njegovega naslova? Saj morate vendar vedeti, da se držimo gotove metode in da je pričevanje vašega prijatelja potrebno, da podpre vaše pričevanje. Dajte nam informacije, ki nam manjkajo, pa bo vse v redu.

Doktor Janney je zmajal z glavo. — Obžalujem, gospod inspektor... Morda bi vam moral povedati, da je moj prijatelj nesrečen človek — žrtev razmer... Rahločuten in dobro vzgojen. Vse podrobnosti bi lahko imele zanj težke posledice zlasti zdaj. Zagotavljam vas pa, da nima nič skupnega z umorom gospe Doornove. — Glas se mu je tresel. — Bože moj, kako silite vame?

Ellery si je zamišljeno brisal ščipalnik, ne da bi odvrnil pogleda od doktorja Janneya.

— Menim, da bi bilo odveč prositi vas, da mi opišete tega Swansona, — je dejal inspektor. Smehljaj mu je izginil z obraza. Janney je stisnil ustnice.

— Pa naj bo, — je nadaljeval inspektor. — Upam, da se zavedate, da postaja vaš položaj brez Swansonovega pričevanja naravnost nevaren.

— Na to nimam kaj odgovoriti. — Se eno priključilo vam dam, doktore. — Inspektorjev glas se je že tresel od jeze in tudi ustnice so se mu rahlo tresle. — Dajte mi Swansonovo vizitko.

Nastal je kratek trenutek mučne tišine. — Kaj? — je vzkliknil Janney. — Vizitko, vizitko! — je ponovil inspektor nestrno. — Vizitko s Swansonovim imenom, ki vam jo je dal vratar, ko ste govorili na hodniku z Minchenom in mojim sinom. Kje je ta vizitka?

Janney se je ozrl na inspektorja. — Jaz je nimam! — Kje je?

Janney je molčal.

Inspektor se je obrnil k seržantu Valieu, stoječemu v kotu. — Preiščite ga!

Janney je globoko vzdihnil, se umaknil k zidu in se prestrašeno ozrl, kakor preganjena zver. Ellery je vstal, pa zopet sedel, ko je detektiv potisnil kirurg v kot, rekoč:

— Ali mi hočete dati vizitko prostovoljno ali naj vam jo vzamem s silo? — Bože moj, — je zastokal Janney ves bled od jeze. — Samo dotaknite se me, pa... — Glas se mu je tako tresel, da ni mogel govoriti.

Detektiv ga je objel s težkimi rokami in stisnil tako lahko kakor da ima v rokah otroka. Kirurg se ni upiral, samo oči so se mu srdito svetile.

— Nič. — Velje je stopil nazaj v kot.

Inspektor Queen se je resno ozrl na kirurga in iz njegovih oči je odsevalo nekakšno občudovanje. Ne da bi obrnil glavo, je dejal kar tako mimogrede:

— Preiščite sobo doktorja Janneya, Thomas.

Vele je odšel z detektivom inspektor povoj.

Ellery je namršil obrvi. Vstal je in zašepetal nekaj besed inspektorju, ki je zmajal z glavo.

— Doktor Janney, — je dejal Ellery počasi. Doktor Janney je stal sklonjen pri steni in zrl nemo v tla. Kri mu je silila v obraz. Težko in globoko je dihal. Doktor Janney, žal mi je, da je moralo priti do tega. Toda jaz nisem kriv, da nismo mogli ravnati drugače. Radi, zelo radi bi vedeli za vaše stališče. Doktore, ali vam ni prišlo na misel, da bi nastopil Swanson in potrdil vašo izpoved, če je res vaš tako dober prijatelj, kakor ste vi njegov? Naj bi bila njegova izpoved ne vem kakšna, glavno je, da bi jo imeli. Ne razumete tega?

— Obžalujem... — Janney je govoril s tako hripavim glasom, da se je moral Ellery hitro skloniti, da ga je razumel. Njegova odpora je bila zlomljena. Zdelo se je, da je popolnoma strl.

— Razumem, — je dejal Ellery resno. — Preostaja samo še eno vprašanje. Ne morem vas siliti, da bi mi nani odgovorili. Ali ste odšli vi ali Swanson, čeprav samo za hip, iz sobe, predno sta se ločila?

— Ne. — Doktor Janney je dvignil glavo in pogledal Elleryja naravnost v oči.

— Hvala vam! — Ellery je stopil korak nazaj in zopet sedel. Vzel je cigareto, si jo prižgal in zamišljeno puhal oblačke dima pod strop.

Inspektor Queen je poslal enega detektiva nekam z naročilom. Kmalu se je vrnil, z njim pa vratar Cobbe. Vratar je vstopil neprisiljen, smehljaj mu je igral na obrazu.

— Cobbe, — je dejal inspektor brez ovinkov. — malo prej ste nam povedali, da ste videli gosta doktorja Janneya, ko je prišel v bolnico in ko je odhajal. Povejte nam še, kakšen je bil.

— O, z veseljem, — je odgovoril Cobbe. — Dobro se spominjam vsakega obraza, gospod... Da, gospod. Bil je moč srednje postave in kostanjevih las, če se ne motim, gladko obrt. Nosil je temno obleko in črno suknjo.

— Ste dobili vtis, da je dobro situiran? Mislim po zunanosti, po obleki.

— Kaj še. — Vratar je govoril zelo prepričljivo... — Njegova obleka je bila zelo oguljena. Star je bil pa takole okrog štirinideset ali petinideset let.

— Kako dolgo ste že tu, Cobbe? — je vprašal Ellery.

— Deset let bo kmalu, kar služim v bolnici.

— In ste videli tega Swansona že kdaj prej? — je vprašal inspektor.

— Vratar mi takoj odgovoril. — No... — je dejal slednjič. — nekaj znan se mi zdi, ne vem pa, kje bi ga bil že videl.

— Hm. — Inspektor je zopet vzel ščipalnik in si ga natresel v nos. — Cobbe, kako je bilo ime temu možu? Vi vendar morate to vedeti, saj ste prinesli doktorju Janneyu njegovo vizitko.

— Vratar ga je prestrašeno pogledal. — Po pravici povedano, ne vem. Vizitke nisem pogledal, samo izročil sem jo gospodu.

— To je pa čudno, dragi moj, — se je oglašil Ellery. — Napitnine ne sprejemate in radevedni niste. To je neka izrednega.

— Natveziti mi hočete, — je vzkliknil inspektor grozeče, — da ste onesli doktorju Janneyu vizitko, ne da bi bili pogledali, kaj stoji na nji.

— Ne, nisem pogledal, gospod. — Videti je bilo, da se je Cobbe res ustrašil.

— Neumnost, — je zamrmral inspektor in mu obrnil hrbet. — Ta človek je nor. Lahko greste. Cobbe.

Moške je Cobbe odšel. Seržant Velie, ki je bil prišel ta čas, ko je inspektor zasliševal vratarja, je mirno stopil k inspektorju.

— Kaj je, Thomas? — Bilo je jasno, da se inspektor ne veseli preveč seržantovih novic. Ozrl se je nanj skoraj srdito. Ellery se je mimogrede ozrl na doktorja Janneya. Zdelo se je, da kirurg ne vidi in ne sliši, kaj se godi okrog njega. Bil je videti globoko zamišljen.

— Ni je bilo tam.

Spor v rodbini milijarderja Vanderbildta

Ločena zakonca Vanderbildt hočeta sodnim potom
rešiti spor zaradi svoje hčerke

Ločena zakonca Vanderbildt vodita civilno pravdo zaradi desetletne hčerke Glorie, ki bo podedovala v našem denarju blizu 200.000.000 Din. Spor se bo obravnaval pred vrhovnim sodiščem v New Yorku in vzbujal posebno veliko zanimanje v Angliji, kajti glavna priča je Angležinja, sestra Vanderbildtove Furnessove viscontessa Thelma Furnessova, ki se je v soboto že odpeljala iz Southamptona v New York. Pred odhodom je izrazila svoje mnenje o procesu. Možno očita njeni sestri, da je imela ljubavno razmerje s princem Hohenlohem, ki se ni dovolj brigala za svojo hčerko itd. Druga angle-

Harold Vanderbilt

ška priča markiza of Milford Haven, ki se je vrnila iz Pariza v London z letalom po sestanku s Furnessovo, se je tudi odpeljala v Ameriko kot priča v procesu Reginalda Vanderbildtove. Obe pravita, da so trditve nasprotne stranke grda laž.

Furnessova je izjavila o svoji sestri, da se je sicer seznanila s princem Hohenlohem v Biaritzu in da sta bila tudi v Parizu večkrat skupaj, da je pa vedno govorila, da se vrne v Ameriko, ko bo hčerka stara 10 let. Princ Gottfried Ho-

henlohe-Langenburg je baje izjavil, da s svojo ženo Marguerito tudi odpotuje v Ameriko pričat v procesu Vanderbildtove. S pismi hoče ovreči vse govore o neko- rektosti svojega razmerja do Reginalda in o njenem gremem ravnanju z malo Glorio. Njegovo korektno razmerje do Reginalda je bilo prekinjeno, ko se mu je zadelo, da je že preveč navezana na usodo rodbine svojega bivšega moža.

Proces v rodbini ameriškega milijonarja Vanderbildta po posega še z drugimi okoliščinami v Anglijo. Iz Amerike je prispel v petek oče male Glorie Harold Vanderbildt s svojo drugo ženo na počitnice. Pred newyorškim sodiščem se bo te dni odločilo, ali bo izročena mala Gloria po njegovi želji teti Whytnejevi ali babici Morganovi v vzgojo, navzlic temu pa hoče Harold Vanderbildt preživeti prijetne počitnice na potovanju po Evropi. O sporu v svoji rodbini sploh ne govori in ko so hoteli angleški novinarji svedeti kaj od njega, je začel govoriti o svoji jahti, ki se je udeležila tekme za angleški pokal. Vožnja z jahto je najpri- ljubljenejši sport tega ameriškega milijarderja.

Pozornost angleške javnosti vzbuja tudi to, da spremlja Reginald Vanderbildtovo na poti v Ameriko njena najzvestejša služkinja, rodom iz Škotske. Reginald se v svojem domu v Manhattanu baje ni počutil varno, ker so se okrog njene vile neprestano plazili voluhri njegove bivšega moža. Zato je vzela najnujnejšo priljago in se zatekla ponoči s svojo služkinjo in drugo sestro drugam. Reginald je trdno odločen priboriti si hčerko. Prepričana je o tem, da bo sodišče upoštevalo pričevanje njenih prijateljev.

Osebnost se je čutila najbolj užajeno s očitkom v močevi tožbi, da je rada pila alkoholne pijače. Vanderbildtova se sklicuje na priče, da krepkih opojnih pijač sploh nikoli ni pila. Filmska igralka Constance Bennettova se je priključila kot prva priča v tem vprašanju in tudi ona se je že odpeljala v Ameriko. Izjavila je, da je sicer videla Vanderbildtovo piti sherry, da pa nikoli ni pila močnejših pijač, kakor zatrjuje njena bivša francoska komornica Cailottova. Mala Gloria je živel v svoji newyorški palači v največjem razkošju in izobilju. Dohodki njene deleže znašajo letno blizu 6.000.000.

Proletarska demokracija

Politično življenje v Rusiji je v znamenju priprav na VII. kongres sovjetov, ki o njem ruski tisk in politični voditelji izjavljajo, da bo to prvi kongres na temelju zmage sistema kolektivnih gospodarstev. Na kongresu bo dokumentirano, da se je razredni sestav ruskega podeljela v temeljih izpremenil in da se je izpremenilo tudi prejšnje naziranje bivših samostojnih kmetov-lastnikov zemlje.

Ta prepoved kmetškega prebivalstva ne pomeni samo utrditve, temveč tudi zmago proletarske diktature tako, da je zdaj mogoč prehod k proletarski demokraciji, ki naj bi se pa bistveno razlikovala od fašističnega cesarizma. Proletarska demokracija, ki je mogoča brez razredne družbe, je geslo dneva in njen manifestacijski izraz bo baš VII. kongres sovjetov.

Rusija pa stoji tudi pred novimi volitvami sovjetov. Aktivno in pasivno volilno pravico imajo po sovjetski ustavi vsi državljani ne glede na spol, versko prepričanje, raso, narodnost in bivališče, ki so izpolnili 18. leto in ki se preživljajo z delom, dalje pripadniki armade in mornarice, tuji državljani, živčci na ozemlju Rusije, zaposleni kot delavci in pripadajoči delavskemu razredu ter kmetje, ki ne zaposlujejo delovnih moči. Volilno pravico lahko dobe tudi tuji državljani, zaposleni v Rusiji kot inženjerji in tehniki, če zavzemajo lojalno stališče v sovjetski vladi. Volilne pravice pa nimajo oni, ki zaposlujejo tuje delovne

moči v pridobitvene svrhe, ki so živeli ali žive od dohodkov in oni, ki po svojem razrednem položaju sploh nimajo volilne pravice, namreč častniki carske in bele armade, bivši policijski agenti, bivši in sedanji uradniki verskih kultov in bogati kmetje, izključeni iz kolektivnih gospodarstev zaradi sovražnega stališča napram sovjetom.

Volilno pravico pa lahko dobe zopet tisti, ki opravljajo že najmanj pet let koristno delo in ki so dokazali svojo udanost sovjetski vladi. Za volitve bodo sklicani volilni shodi, na katerih bodo predstani tozadevni člani ustave in razglašene kandidature. Kandidate lahko predlagajo organizacije in poedinci. Volilo se bo z javnim glasovanjem in izvoljeni bodo tisti, ki dobe večino glasov.

Ladja z enim možem posadke

Neka ameriška petrolejska družba je zgradila v Clydu novo tovarno ladjo, ki bo vozila do 12.000 ton tovora, pa jo bo vendar vodil samo en mož. Nova ladja ima Dieslov motor, ki proizvaja elektriko za njen pogon. Na mostičku je aparat, močno podoben napravi, ki jo vidimo pri tramvaju. Kapitan zasuje ročico in požene ladjo v poljubni hitrosti. Največja hitrost znaša 11 vozlov na uro, kapitan pa lahko parnik ustavi ali požene nazaj.

Krmarja na tej ladji ni treba, ker zadostuje avtomatično krmilo, ki spravi ladjo v pravo smer, če bi krenila preveč na levo ali na desno. Na kapitanskem mostičku stoji en mož in vodi ladjo prav tako varno, kakor cela posadka po drugih ladjah. Seveda bodo na ladji še drugi ljudje, ki pa bodo skrbeli samo za mazanje strojev in za čistočo. Vse to se pa lahko opravi, dokler je ladja zasidrana. Na nji ne bo nobenega strojnika ali elektrotehnika.

Ali je dovoljeno v gledališču spati

Na vprašanje, ali ima gledalec pravico v gledališču spati, bo odgovorilo te dni madžarsko sodišče, in sicer na tožbo Istvana Csotyja, ki toži neko budimpeštansko gledališče. Mož je bil oni dan v gledališču, kamor ga je zvabila moderna komedija. Med prvim dejanjem, ko se je začel dolgočasiti in ko ga je premagal spanec, je gladko zaspal. Sedel je v prvi vrsti in ker je precej glasno smrčal, so se začeli ljudje muzati in smejati. V glavni vlogi nastopajoči igralec je to kmalu opazil, nehal je igrati in zahteval, naj spečega gledalca zbude in zapode iz gledališča. Biljeterji so moža res zgrabili in postavili pod kap. Dobrodušnež se je branil, češ, da je pošteno plačal vstop-

nico in da ni nikogar motil, ker ni smrčal.

Po daljšem prerekanju mu je blagajna vrnila vstopnico, obenem so mu pa prepovedali hoditi v gledališče. Csoty je pa užaljen in je vložil tožbo proti igralcu, ki je zahteval, naj ga vržejo iz gledališča, in proti ravnateljstvu, češ, da je bil javno osmešen. Zdaj bo moralo sodišče odločiti, ali ima človek pravico v gledališču med predstave spati, in ali sme gledališka uprava tako strogo nastopiti proti človeku, ki ga v gledališču preмага spanec.

Čudaški Angleži

Da so Angleži čudaki, je splošno znano. To se kaže zlasti v malenkostih, o katerih ne gredo vesti po svetu po telefonu in radiu, pa so vendar zanimive in važne, če hoče človek spoznati angleški značaj. Zanimivo je vprašanje, s čim se peča zdaj večina Angležev. Človek bi mislil, da se zanimajo za svetovno gospodarstvo krizo ali za nevarnost nove vojne, pa bi se zmotil. Skoraj polovica Angležev stoji pred kadmi in napeto opazuje vodo v njih. To se godi povsod, v gradovih in po kočah, po palačah in skromnih stanovanjskih hišah, povsod, kjer žumi voda v kopelih in kopalnicah. Angleži se ne zanimajo za razburljive dogodke po svetu, temveč za vodo v kadeh in bazenih svojih kopeli in kopalnic.

Začetek te nove strasti Angležev je kaj enostaven. Nekdo je v listih sprožil javno vprašanje, zakaj voda pri odta-kanju vedno kroži v smeri urnih kazalcev. Ali je to res? so se vprašali milijoni Angležev, in takoj so sklenili prepričati se na lastne oči. In že je voda povsod tekla. Za odgovor na to vprašanje so morale priskočiti na pomoč najrazličnejše metode. Ljudje mečejo v vodo koščke papirja ali koščke mila, pa tudi razne druge predmete, in zato ni čuda, da se čevlji večkrat zamaše. Ljudje si potem razlagajo kroženje vode na najrazličnejše načine, večkrat s kroženjem zemlje, lune ali solnca. Pravega odgovora na to vprašanje pa še niso našli.

Vodič na dolgo pot

20. oktobra se prične velika letalska tekma, ko krenejo letala iz Anglije v Avstralijo. Angleški Aeroklub je izdal vsem tekmovalcem namenjen priročnik, v katerem so važna novodila za to dolgo zračno pot. Knjižica se peča z vsemi možnimi problemi, na katere lahko naleti letalec na poti po zraku. V nji je seznam radiopostaj vseh stalnih in zaslihlj letališč in krajev, kjer bi se letala za silo lahko spustila, podatki o vremenu, tabele o solnčnem vzhodu in zahodu, kratek slovarček angleških, francoskih, italijanskih, nemških, turških, arabskih in perzijskih besed itd.

Ta vodič opozarja letalce na vse pogoje, pod katerimi jim bodo dovolile vlade poedenih držav pot čez svoje ozemlje. Strelna orožja in strelivo, kakor tudi fotografski aparati, so lahko v letalih samo, če so jih vzeli letalci s seboj že v Angliji, kar mora biti uradno potrjeno. V knjižici je posebno svarilo proti poletom nad južno obalo perzijskega zaliva, ker so ti kraji zelo nevarni. Polet nad temi kraji bi zahteval posebno pogodbo z vladarji raznih arabskih držav, ki pa ni bila sklenjena. Drugo svarilo se tiče nizozemske vzhodne Indije.

Dobro svet.

Stric: Če hočeš v življenju kaj doseči, poslušaj moj dober nasvet.

Nekaj: In ta bi bil, stričko?

— Nikoli ne poslušaj, kar ti svetujejo ljudje.

V šoli.

Učitelj navaja primere iz praktičnega življenja. Tablica čokolade stane 5 Din. Če ti dobil od očeta 15 Din in ti za vse kupil čokolade, kaj bi dobil, Mihec?

— Zanimico od očeta, gospod učitelj?

Tudi kritika.

— Baš sem prečital tvoj roman.

— Tako? Zadržega?

— Upam, prijatelj.

Za vse bo poskrbljeno.

Pridigar: ... in tam bo jok in škripanje z zobmi.

Glas iz občinstva: Kaj bo pa s tisti mi, ki nimajo zob?

— Tistim bo Belcebus zobe vstavil.

Na izbiri.

Oče fantu, ki se je prišel ženit k njegovi hčerki: Ena moja hči je študirala, ima doktorat in imela bo sto tisoč dote. Druga se je učila samo gospodinjiti in imela bo dvestotisoč dote.

Fant: Ali imate morda še tretjo hčerko, ki se sploh ni učila?

Iz Celja

— C Z lopota ga je napadel. Ko se je vračal 23letni zidar Anton Kukovič iz škoške vasi pri Celju v nedeljo sverod domov, ga je na cesti v Razgoru pri škofiji vasi napadel neki posestnik in ga z udarci z lopota močno poškodoval po glavi in desnici nogi. Kukovič so prepeljali v celjsko bolnico.

Dr. Albert Swoboda, svobodnostisec in humorist, je odkril mladega Petra Roseggerja ter se je na vse načine trudil, da ga izločijo iz spodobi. Nekega dne ga je vprašal naravnost, koliko je star. »Nekaj čez 22 let,« je odgovoril Rosegger. »V teh letih je človek že močan,« je menil Swoboda. »Ali boste vi dovolj močni, da prene- sete resnico, ki vam jo hočem povedati?« Rosegger se je ustrašil, domneval je imel bolno mater. Swoboda pa je nadaljeval: »Hočem vam nekaj zaupati, Rosegger. Vedno govorite o Bogu; pa ne veste, da ni Boga?« — »Nu, če nič drugega ni...« se je oddahnil Rosegger.

STANOVANJE
obstoječe iz dveh sob in pritliklin iščem za november. — Ponudbe pod »November 3072« na upravo »Slov. Narodac«.

SOBO
primerno za pisarno — v bližini nebotičnika — iščemo za takoj. — Ponudbe pod značko »Pisarna 3073« na upravo »Slovenskega Naroda«.

VAJENKA
dobi mesto v trgovini. — Lav-tičar, Kranjska gora.

RAZLIČNO POHIŠTVO
razprodajam. — Mizarstvo, Maribor, Strelška cesta 1.

NAMIZNA JABOLKA
prvovrstna prodaja v zabojih 30—40 kg po Din 2.— netto — »Ekonomik, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. Telefon 2506. 3071.

Trenčkoti,
usnjeni suknjiči itd. najboljši nakup pri
PRESKERJU,
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

Če oddajate ali iščete stanovanje
oglašujte v »Slovenskem Narodu«. — Cena 0,50 para.

POSODILA DAJEMO
državnim in samoupravnim uradnikom! — Pišite upravi »Sl. Narodac« pod »Denar 3074«. Priložite Din 3.—!

ŠVAJCAR
ki mora dnevno predelati 200 l mleka, dobi službo. — Hartner, Gornja Lendava.

KRATEK KLAVIR
proda Blatnik, Maribor, Gospodarska ulica 1.

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“

Narodna tiskarna

LJUBLJANA
KNAFLJEVA

5
IZVRŠUJE VSA
TISKARSKA
DELA
TER SE
PRIPOROČA

ZA CENJ. NAROČBE